

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

4 geclusterde lerarenopleidingen:

Hbo-master Leraar Engels

Hbo-master Leraar Nederlands

Hbo-master Leraar Wiskunde

Hbo-master Leraar Algemene Economie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van het cluster van vier master lerarenopleidingen (Engels, Nederlands, Wiskunde en Algemene Economie) van de HAN. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van de HAN is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2012 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 27 en 28 november 2012.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. W.R. van den Berg, voorzitter (werkvelddeskundige)

De heer dr. O.J.A.M. Severijnen (domeindeskundige Nederlands)

De heer drs. S.J.P. Hartog (domeindeskundige Engels)

De heer drs. L.J.M. Kuijk (domeindeskundige Wiskunde)

Mevrouw dr. ir. H.C. Kneppers (domeindeskundige Algemene Economie)

Mevrouw M.J.L. Kieft (studentlid)

De heer drs. L.S. van der Veen, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel. Hij werd ondersteund door de heer drs. J.G. Betkó, auditor van NQA.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2012*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 10 april 2013

Panelvoorzitter

drs. W.R. van den Berg

Panelsecretaris

drs. L.S. van der Veen

Samenvatting

Het oordeel over de opleidingen Master Leraar Algemene Economie, Master Leraar Engels en Master Leraar Wiskunde is **voldoende**. Het oordeel over de opleiding Master Leraar Nederlands is **onvoldoende**. Een onderbouwing van dit oordeel is opgenomen in deze samenvatting en in het beoordelingsrapport.

Wat beogen de opleidingen? (standaard 1, eindkwalificaties)

De vier educatieve masteropleidingen van de HAN hebben tot doel om docenten met een tweedegraads (bachelor)opleiding verder op te leiden tot eerstegraads docent. Het zijn duale opleidingen, die docenten naast hun werk kunnen volgen. De opleidingen beogen deze leraren bekwaam te maken in het lesgeven in de bovenbouw van havo en vwo, hun vakdidactische vaardigheid te verdiepen en hen in staat te stellen om praktijkgericht onderzoek te doen. Afgestudeerden aan een master lerarenopleiding dienen een (innovatieve) bijdrage te kunnen leveren aan het oplossen van complexe vraagstukken uit de onderwijspraktijk. De eindkwalificaties die de opleidingen gebruiken zijn gebaseerd op de landelijk vastgestelde bekwaamheidseisen voor docenten. De opleidingen richten zich grotendeels op vakdidactische en vakinhoudelijke ontwikkeling, en op reflectie en professionele ontwikkeling. De eindkwalificaties waar de opleiding toe opleidt zijn inhoudelijk relevant, van voldoende niveau en zijn gericht op de beroepsuitoefening. De opleidingen profileren zich als post experience opleiding en op de combinatie van onderzoek en praktijkervaring. Dit is geen sterke profilering, aangezien dat opgaat voor vrijwel alle hbo-masters.

*Het panel beoordeelt standaard 1 als **voldoende** voor alle vier de opleidingen.*

Hoe realiseren de opleidingen dit? (standaard 2, onderwijsleeromgeving)

De onderwijsprogramma's van de opleidingen zijn zorgvuldig opgebouwd met een duidelijke structuur met twee leerlijnen. De programma's sluiten goed aan bij de eindkwalificaties. De vakkennislijn weerspiegelt voor de opleidingen Engels, Wiskunde en Algemene Economie de landelijke afspraken. De kwaliteit van het onderwijsmateriaal van Engels is bijzonder goed, het materiaal van Wiskunde is goed en dat van Algemene Economie voldoende. Het programma Nederlands schiet in dit opzicht tekort. Studenten gebruiken een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) en verzamelen bewijs van hun competentieontwikkeling in een portfolio. Voor de schoolbegeleiders is een goed begeleidings- en beoordelingsinstrument beschikbaar. De begeleiding door de schoolbegeleiders op de werkplek is zeer wisselend. Er zijn goede afspraken vastgelegd in het tripartiete contract tussen opleiding, student en school, maar de uitvoering moet beter geborgd worden. Er is een goede samenwerking met de lectoraten en de onderzoeksgroep van de Faculteit Educatie, wat heeft geleid tot een goede onderzoekslijn. De onderzoekslijn komt bij de opleiding Leraar Nederlands niet goed uit de verf. De opleidingen maken in verschillende mate gebruik van de mogelijkheden van ict.

De docenten van de opleiding zijn gekwalificeerd, ze zijn allen opgeleid op masterniveau of gepromoveerd. De voorzieningen van de opleiding zijn toereikend om het onderwijs te verzorgen.

*Het panel beoordeelt standaard 2 als **goed** voor de opleiding Master Leraar Engels, **voldoende** voor de opleidingen Master Leraar Algemene Economie en Master Leraar Wiskunde en **onvoldoende** voor de opleiding Master Leraar Nederlands.*

Worden de doelstellingen behaald? (standaard 3, toetsing en gerealiseerd niveau)

De opleidingen hebben een duidelijk toetsbeleid. Er wordt gebruik gemaakt van diverse soorten toetsen, die van een goed niveau zijn voor de opleidingen tot Leraar Engels, Algemene Economie en Wiskunde. Het niveau van de toetsen van de opleiding Leraar Nederlands is niet altijd van het niveau dat past bij een masteropleiding. De toetsing door de opleidingen is transparant voor studenten. Studenten krijgen daarnaast veel feedback. Wel kan de beoordeling op de werkplek verbeterd worden. De kwaliteit van de toetsen wordt in voldoende mate geborgd door de examencommissie. Studenten tonen aan alle eindkwalificaties te beheersen aan de hand van een portfolio. Daarnaast tonen ze aan competent te zijn qua vakinhoudelijke en vakdidactische ontwikkeling aan de hand van kennistoetsen en leer(werk)taken, zoals het ontwerpen van een lessenserie. Tot slot tonen studenten in de onderzoeksleerlijn aan competent te zijn op het gebied van reflectie en professionele ontwikkeling, in het bijzonder in de thesis. Aan de hand van de theses en portfolio's blijkt dat studenten van de opleidingen Master Leraar Engels, Master Leraar Algemene Economie en Master Leraar Wiskunde het beoogde eindniveau halen, maar dat studenten van de opleiding Master Leraar Nederlands te vaak afstuderen zonder dat het masterniveau is aangetoond.

*Het panel beoordeelt standaard 3 als **voldoende** voor de opleidingen Master Leraar Engels, Master Leraar Algemene Economie en Master Leraar Wiskunde en **onvoldoende** voor de opleiding Master Leraar Nederlands.*

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	13
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	22
3	Eindoordeel over de opleiding	27
4	Aanbevelingen	29
5	Bijlagen	31
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	33
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	37
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	41
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	49
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	55
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	59
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	61

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam en registratienummer opleidingen in CROHO	Master Leraar Engels 45262 Master Leraar Nederlands 45269 Master Leraar Algemene Economie 45275 Master Leraar Wiskunde 45263
2. Oriëntatie en niveau	Hbo master
3. Aantal studiepunten	90
4. Afstudeerrichting(en)	-
5. Variant	duaal
6. Locatie	Nijmegen
7. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie (TNO): november 2007 Besluit NVAO: 20 mei 2008
8. Code of conduct	Ja

Administratieve gegevens van de instelling

9. Naam instelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
10. Status instelling	Bekostigd
11. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Nog niet bekend

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Tabel 1: Rendement.

Cohort	2009
Engels	33%
Alg. Economie	31,3%
Nederlands	70%
Wiskunde	18%

Tabel 2: Docentkwaliteit.

Graad	MA	PhD
Engels	66,7%	33,3%
Alg. Economie	66,7%	33,3%
Nederlands	63,6%	36,4%
Wiskunde	40%	60%

Tabel 3: Student-docentratio.

Engels	15
Alg. Economie	21,7
Nederlands	27
Wiskunde	16

Tabel 4: Contacturen¹

Studiejaar	1	2	Persoonlijke begeleiding per jaar
Engels	189	189	12 uur
Alg. Economie	180	180	12 uur
Nederlands	160	160	10 uur
Wiskunde	189	189	10 uur

¹ Een contactuur is een onderwijsuur waarbij een docent fysiek aanwezig is. Tijd voor zelfstudie, stages/werkplekieren en (onbegeleide) tijd voor afstudeeronderzoek en scriptie behoort niet tot de contacttijd.

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

BEVINDINGEN

De opleidingen

De vier educatieve masters Leraar Engels, Leraar Nederlands, Leraar Algemene Economie en Leraar Wiskunde maken deel uit van het Instituut HAN Masterprogramma's (HMP). Het zijn duale onderwijsprogramma's, gericht op docenten die reeds een tweedegraads (bachelor)kwalificatie in bezit hebben en die beschikken over de nodige werkervaring. De opleidingen beogen deze leraren bekwaam te maken in het lesgeven in de bovenbouw van havo en vwo, hun vakdidactische vaardigheid te verdiepen en hen in staat te stellen om praktijkgericht onderzoek te doen. Afgestudeerden aan een master lerarenopleiding dienen een (innovatieve) bijdrage te kunnen leveren aan het oplossen van complexe vraagstukken uit de onderwijspraktijk.

Eindkwalificaties

Alle vier de opleidingen gebruiken als eindkwalificaties de zeven landelijk vastgestelde competenties voor de eerstegraads lerarenopleidingen (*Bekwaamheidseisen Docent Voorbereidend Hoger Onderwijs, 2004*):

- 1) interpersoonlijk competent
- 2) pedagogisch competent
- 3) vakdidactisch en vakinhoudelijke competent
- 4) organisatorisch competent
- 5) competent in het samenwerken met collega's
- 6) competent in samenwerken met de omgeving
- 7) competent in reflectie en professionele ontwikkeling.

De competenties zijn uitgewerkt in indicatoren (voor een overzicht zie bijlage 1). Deze competenties zijn vastgesteld door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren en ander onderwijspersoneel (SBL) en maken deel uit van de Wet op de Beroepen in het onderwijs (Wet BIO). Bij het opstellen van de competenties is gebruik gemaakt van de Dublin descriptoren. De opleidingen bieden deze zeven eindkwalificaties aan op masterniveau en richten zich daarbij voor het grootste deel op competentie 3 en 7.

De overige competenties dienen studenten eveneens te beheersen op het vereiste niveau. Dat dienen ze aan te kunnen tonen in hun portfolio, in het curriculum komen deze competenties weinig aan bod (zie ook standaard 2). Studenten hebben deze competenties als het goed is al grotendeels gerealiseerd door de combinatie van het bachelordiploma dat studenten al in bezit hebben en de daaropvolgende werkervaring die ze al hebben bij aanvang van de studie. Gedurende de studie werken ze verder aan deze competenties in hun dagelijkse praktijk.

Als legitimering en operationalisering van competentie 3 zijn landelijk op masterniveau kennisbases opgesteld voor de verschillende vakgebieden. Deze zijn opgesteld door de gezamenlijke hbo-masteropleidingen, op basis van relevante documenten zoals de wet BIO, de Dublin-descriptoren (de internationale beschrijving van het masterniveau) en de SBL-competenties. De kennisbases zijn vastgesteld door de HBO-raad; zij bepalen de vakinhoudelijke en vakdidactische component van de vier opleidingen. De opleidingen hanteren deze kennisbases als uitgangspunt voor hun programma om competentie 3 te kunnen realiseren.

De opleidingen hebben schematisch de koppeling gemaakt tussen de Dublin descriptoren en de SBL-competenties 3 en 7 en gebruiken de Dublin descriptoren bij de toetsing (zie ook standaard 3).

Het relevante beroepenveld is op meerdere manieren betrokken bij de eindkwalificaties. Ten eerste hebben de opleidingen een (gezamenlijke) beroepenveldcommissie (BVC), die is samengesteld uit vertegenwoordigers uit de relevante beroepspraktijk. De BVC evalueert in hoeverre de (deel)kwalificaties relevant zijn en voldoen qua niveau en oriëntatie. Ten tweede is bij het opstellen van de kennisbases gebruik gemaakt van legitimeringsbijeenkomsten, waar de kennisbases besproken zijn met vertegenwoordigers uit het werkveld.

Profilering

De opleidingen profileren zich door hun positie als duale, post experience hbo-master. De opleidingen onderscheiden zich van soortgelijke initiële wo-masters door het feit dat ze een vervolgekwalificatie zijn in plaats van een startkwalificatie. Door het duale karakter worden kennis en vaardigheden uit de master direct geïntegreerd in het werk van de studenten en kunnen zij competenties en inzichten oefenen en toepassen in hun beroepspraktijk. Daarnaast profileren de opleidingen zich door de verbinding tussen onderzoek en onderwijs, waardoor studenten leren om door middel van vakdidactisch ontwerponderzoek innovatieve bijdragen te kunnen leveren aan het oplossen van complexe vraagstukken in de eigen beroepspraktijk. Het panel stelt vast dat de zaken waar de opleidingen zich op profileren effectief bestaan uit zaken die inherent zijn aan het type van de opleidingen (te weten: duale hbo-master).

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIE

Het panel stelt vast dat alle vier de opleidingen uitgaan van een landelijke vastgestelde set eindcompetenties, die verder is geoperationaliseerd door middel van de landelijk vastgestelde kennisbases. Hierbij is gebruik gemaakt van de Dublin-descriptoren en het relevante beroepenveld is hierbij betrokken geweest. Ook op opleidingsniveau is het beroepenveld in de vorm van de BVC's betrokken bij de evaluatie van de eindkwalificaties. De eindkwalificaties hebben een duidelijk beroepsgerelateerde oriëntatie, ze zijn inhoudelijk relevant en van voldoende niveau. Het panel kan zich vinden in de focus die de opleidingen leggen op de competenties 3 en 7.

De profilering van de opleidingen vindt het panel zwak. De opleidingen benadrukken hun positie als post experience opleiding en de combinatie van onderzoek en praktijkervaring. Dat is echter inherent aan het karakter van de opleiding en het zijn van een duale hbo-masteropleiding is in de ogen van het panel weinig overtuigend als profilering. De opleidingen zouden er goed aan doen de discussie te voeren hoe zij zich vakmatig zouden willen profileren ten opzichte van andere eerstegraads lerarenopleidingen.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** voor alle vier de opleidingen.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Beknopte beschrijving van de vier opleidingen

De duale masteropleidingen hebben een omvang van 90 EC, verdeeld over drie studiejaren. De opleidingen hebben een inhoudelijke opbouw in twee leerlijnen: de vakinhoudelijke lijn (vakkennisbasis) en de lijn Vakdidactiek, Onderzoek en Professionele ontwikkeling (VOP; voor Engels: Methodology, Research and Professional Development, MRPD). De competenties in de tweede leerlijn verwerven de studenten binnen het masterinstituut en op hun eigen werkplek. De vakinhoudelijke lijn heeft een omvang van 60 EC, verdeeld over 25 EC in elk van beide eerste twee studiejaren en 10 EC in het derde jaar. Dit is inclusief vakdidactische kennis (ongeveer 10 EC). De VOP-lijn omvat 30 EC: 5 EC in elk van beide eerste twee studiejaren en 20 EC in het derde jaar.

Hoewel de uitwerking voor de vier opleidingen enigszins van elkaar verschilt, komt de opbouw op hoofdlijnen overeen. De opleidingen zijn opgebouwd uit onderwijseenheden van 5 EC en een onderzoeksthesis (VOP3) van 15 EC.

BEVINDINGEN

2.1 Inhoud van het programma

2.1a Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

De onderwijsprogramma's zijn gericht op het verwerven van de zeven SBL vho-competenties. De onderwijsprogramma's richten zich voornamelijk op de competenties 3 (vakdidactisch en vakinhoudelijk competent) en 7 (competent in reflectie en professionele ontwikkeling). De overige vijf competenties ontwikkelen de studenten vooral op hun werkplek. De hbo-masteropleidingen bieden in vergelijking met de hbo-bacheloropleidingen vooral extra vakinhoudelijke en -didactische kennis (competentie 3) en kennis van het doen van onderzoek (competentie 7). In deze competenties brengen de opleidingen met name het masterniveau aan.

De onderwijsprogramma's zijn opgebouwd uit twee programmaliijnen: de vakkennisbasislijn en de onderzoeks- en professionaliseringslijn (VOP). De vakkennisbasislijn is gericht op de vakinhoud en -didactiek (competentie 3), de professionaliseringslijn – onderdeel van de tweede leerlijn – op de interpersoonlijke, pedagogische, organisatorische en samenwerkingscompetenties (1, 2, 4, 5 en 6). In de VOP-lijn komt ook de reflectie op het professioneel handelen, onderdeel van competentie 7, aan bod. Studenten stellen op basis van de eindkwalificaties in een ontwikkelingsplan hun eigen leerdoelen vast, waaraan ze binnen hun eigen beroepspraktijk werken onder begeleiding van een tutor van de masteropleiding en een schoolbegeleider op de werkplek. Het onderzoeksaspect van de tweede programmaliijn draagt eveneens bij aan competentie 7. In het onderwijsprogramma wordt aandacht besteed aan de theorie en praktijk van onderwijskundige ontwerponderzoek. De onderzoekslijn is opgezet in samenwerking met de lectoraten en de onderzoeksgroep van de Faculteit Educatie van de HAN. De vakkennisbasislijn omvat 60 EC, het leren in de onderzoeks- en professionaliseringslijn heeft een omvang van 30 EC.

In cursusmatrices in de nota's *Toetsbeleid 2012-2013* van de afzonderlijke opleidingen wordt inzichtelijk gemaakt welke competenties in de verschillende onderwijseenheden aan bod komen. In de Informatiegids van elke opleiding zijn beschrijvingen opgenomen van de onderwijseenheden. Deze vermelden de competenties waaraan wordt gewerkt. De opleiding Engels noemt daarbij tevens learning outcomes, de opleiding Algemene Economie noemt de SBL-indicatoren en verwijst naar de landelijke kennisbasisdomeinen en de opleiding Nederlands verwijst eveneens naar de vakdomeinen van de landelijke kennisbasis. De mastercoördinator van elke opleiding is verantwoordelijk voor de afstemming van het programma op de eindkwalificaties. Uit het materiaal blijkt naar de mening van het panel dat de onderwijsprogramma's de SBL-competenties 3 en 7 goed afdekken. De overige competenties ontwikkelen de studenten vooral op de eigen werkplek en tonen ze aan via het portfolio (zie standaard 3).

Het panel merkt op dat de onderwijsprogramma's van de opleidingen Nederlands, Algemene Economie en Wiskunde werden vastgesteld per studiejaar, waardoor onduidelijkheid voor studenten ontstond bij wijzigingen in of vervanging van modules. Met ingang van 2013-2014 worden de examenprogramma's per cohort vastgesteld.

Uit evaluaties (*NSE 2012* en *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012*) blijkt dat studenten positief zijn over de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de onderwijsprogramma's.

2.1b *Vakkennis*

In de vakkennislijn krijgen de studenten kennis aangeboden die voortbouwt op de verworven vakkennis in de bacheloropleidingen. De onderwerpen worden afgestemd op de landelijke vakkennisbasis en op de examenprogramma's van het voortgezet onderwijs. Het panel is van mening dat de onderwijsmodulen van Engels van prima kwaliteit zijn, zowel de vakdidactische, theoretische als praktische modulen. De literatuur is prima, relevant, actueel en gevarieerd, de inhoud van de opleiding is breed, met voldoende aandacht voor taal- en letterkunde. De inhoud en het niveau van de modulen Wiskunde zijn goed, de literatuur is relevant, gevarieerd en uitgebreid. Het theorie-aanbod Algemene Economie is relevant, maar de onderwijskundige kenniscomponent, de aansluiting op de nieuwe insteek voor het schoolvak economie en de nieuwe exameneisen vragen meer aandacht. De omvang van het vak bedrijfseconomie zou wellicht iets kunnen worden teruggebracht. De opleidingen Engels, Algemene Economie en Wiskunde bieden de studenten vakkennis aan, die naar de mening van het panel aansluit op de landelijke kennisbasis. Voor de opleiding Nederlands is de landelijke kennisbasis niet volledig in het programma vertegenwoordigd. Zo ligt het accent sterk op de letterkunde en komen de historische taalkunde en de neurolinguïstiek slechts marginaal aan bod. De opbouw van de vakinhoud is niet evenwichtig: het onderdeel letterkunde heeft een totale waarde van 30 EC en het onderdeel taalkunde heeft bijvoorbeeld dezelfde waarde (5 EC) als het onderdeel Nederlands en CKV. Dit sluit niet aan bij de opvatting van de masterdocenten dat het curriculum een brede ontwikkeling van de studenten moet weerspiegelen. Studenten tonen zich in de gesprekken met het panel in het algemeen tevreden over het theoretische niveau van de opleidingen. Ze ervaren in dit opzicht een duidelijk verschil met de bacheloropleidingen.

De opleiding Engels probeert jaarlijks buitenlandse gastdocenten aan te trekken die college geven over hun specialisme. Dat is bijvoorbeeld gebeurd met docenten uit Ierland en Finland. Soms worden schoolbegeleiders daarbij uitgenodigd. Studenten en docenten Wiskunde worden gestimuleerd internationale conferenties te bezoeken. Door de combinatie met een baan is dit voor studenten vaak lastig te realiseren.

Uit evaluaties (*NSE 2012* en *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012*) blijkt dat studenten van de vier opleidingen tevreden zijn over de kwaliteit en het gebruik van de literatuur en over de aansluiting van de inhoud van de opleidingen bij actuele ontwikkelingen.

2.1c *Ontwikkeling van beroeps- en onderzoeksvaardigheden (vakdidactiek, onderzoek en professionalisering)*

- Beroepsvaardigheden (vakdidactiek en professionele ontwikkeling)

De beroepspraktijk staat vanaf het begin van de opleidingen centraal. De leerlijn vakdidactiek, onderzoek en professionalisering (VOP) loopt door alle drie de studie jaren.

Studenten ontwikkelen hun beroepsvaardigheden via twee lijnen: via de vakdidactische lijn en via de begeleiding door de coaches op de scholen. Studenten krijgen een vakdidactische verdieping en leren inhoudelijke keuzes te maken voor methodes, voor de vakdidactische aanpak en voor de invulling van onderwijsprogramma's. Op hun werkplek passen ze dit toe en werken ze nieuwe lessenseries uit.

Het panel stelt vast dat de opleidingen uitvoerig aandacht besteden aan de vakdidactiek. Het studiemateriaal is actueel en, afgezien van de opleiding Nederlands, goed gestructureerd. Uit gesprekken blijkt dat in de lessen veel aandacht wordt besteed aan de koppeling tussen de vakinhoud en -didactiek, bijvoorbeeld door suggesties van de kant van de docenten of aan de hand van ervaringen van studenten uit de eigen werkpraktijk. Studenten geven aan dat de inhoudelijke verdieping van het vak centraal staat. Ten opzichte van de tweedegraads opleiding wordt hier breder en dieper op ingegaan en wordt er meer gebruik gemaakt van literatuur. Er is meer aandacht voor de geschiedenis en de achtergronden van het vakgebied. In de lessen vakdidactiek komt steeds aan de orde hoe je deze kennis in de klas kunt gebruiken.

De student, de opleiding en de school sluiten aan het begin van de opleiding een tripartiet contract, waarin op een adequate manier de afspraken worden vastgelegd: de school stelt de student in staat om de opleiding te volgen en verklaart de student de mogelijkheid te bieden om studie- en lesactiviteiten te kunnen uitvoeren die vereist zijn voor de masteropleiding. De school verplicht zich tevens te zorgen voor adequate begeleiding van de student door een eerstegraads bevoegde vakdocent als schoolbegeleider. Het contract bevat een profielbeschrijving en een beschrijving van de taken van de schoolbegeleider. Studenten stellen op basis van de eindkwalificaties aan het begin van de opleiding hun eigen leerdoelen vast, waaraan ze binnen hun eigen beroepspraktijk gaan werken onder begeleiding van de tutor van de masteropleiding en de schoolbegeleider. Deze doelen worden opgenomen in het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP). In het derde jaar starten de studenten met het opstellen van een portfolio, waarin zij materiaal opnemen dat de competentieontwikkeling laat zien.

Het panel stelt op basis van materiaalbestudering en gesprekken vast dat de begeleiding en sturing van de competentieontwikkeling op de werkplek voor de vier opleidingen steviger aangezet kan worden. De afspraken met de scholen zijn op zich goed vastgelegd in de tripartiete overeenkomsten, maar de uitvoering kan beter aangestuurd en gefaciliteerd worden (zie 2.2b).

- Onderzoeksvaardigheden

Voor de vier educatieve masteropleidingen is in samenwerking met de lectoraten en de onderzoeksgroep van de Faculteit Educatie van de HAN een onderzoekslijn ontwikkeld, waarin onderzoeksvaardigheden worden gekoppeld aan vakdidactiek. De onderzoekslijn is erop gericht dat de studenten een professionele onderzoekende houding ontwikkelen met betrekking tot hun vak en de onderzoeksfasen van vakdidactisch ontwerponderzoek leren uitvoeren. De opleidingen kiezen voor dit type onderzoek omdat het dicht ligt bij de vragen uit de beroepspraktijk van een vakdocent in de klas. Met dit onderzoek kan de docent meten welk effect zijn onderwijs heeft en kan hij bijdragen aan de didactiekontwikkeling in de vaksectie en aan onderwijskundige vernieuwingen. Het panel is van mening dat de opleidingen een weloverwogen keuze maken voor het ontwerponderzoek en vindt dit op

zichzelf passend voor het domein. Het merkt wel op dat ontwerponderzoek niet altijd een effectieve aanpak is om een probleem op te lossen. Bovendien krijgen de studenten op deze wijze een beperkt beeld van interventies bij problemen in hun eigen onderwijspraktijk. De onderzoekslijn wordt per opleiding ingevuld door middel van aan de eigen discipline gerelateerde onderzoeksvragen. In de eerste twee jaar staat de ontwikkeling van basisvaardigheden op het gebied van ontwerponderzoek centraal. De student maakt kennis met methoden van ontwerpgericht onderzoek en voert concrete opdrachten uit. Dit gebeurt via onderzoeks- en ontwerp opdrachten van de lectoraten, leden van de onderzoeksgroep, vakdidactici en tutores. Vanaf 2012-2013 (Algemene Economie vanaf 2011-2012) is onderzoek in het eerste jaar ingebed in de vakdidactieklessen om de functie van onderzoek in relatie met de vakdidactiek voor de studenten duidelijker te maken. De colleges onderzoek in het tweede jaar worden verzorgd door senior onderzoekers van de onderzoeksgroep. In de laatste fase van de opleiding komen de programmalijnen van de opleiding geïntegreerd samen in onderzoeksfase 3, waarbij de student grotendeels zelfstandig een vakdidactisch ontwerponderzoek uitvoert (thesis). Dit afstudeeronderzoek wordt begeleid door een lid van de onderzoeksgroep en een vakdidacticus. Deze moeten ook het onderzoeksplan goedkeuren, dat de studenten aan het eind van het tweede jaar inleveren. Het onderwerp voor het afstudeeronderzoek ontleen de studenten aan hun eigen werkpraktijk. Studenten vertellen het panel dat zij bijvoorbeeld in overleg met hun vaksectie een onderwerp bedenken. In standaard 3 gaat het panel nader in op de theses. Het panel heeft waardering voor de onderzoekslijn, zoals die door de vier opleidingen is opgezet. Het is ook positief over de samenwerking met de onderzoeksgroep hierin. Het panel stelt op basis van gesprekken vast dat de opleidingen de afgelopen jaren hard gewerkt hebben aan de ontwikkeling en implementatie van de onderzoekslijn. Dat blijkt ook uit de kwaliteit van de afstudeerthesen van de opleidingen Engels, Algemene Economie en Wiskunde. De minder positieve eindresultaten van de opleiding Nederlands wijzen er op dat de uitvoering van de onderzoekslijn hier nog te wensen overlaat. Dat laatste wordt bevestigd in het gesprek van het panel met het management. Het panel heeft de indruk dat er binnen deze opleiding geen gezamenlijk gedragen visie is.

Uit evaluaties (*NSE 2012* en *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012*) blijkt dat studenten tevreden zijn over de praktijkgerichtheid van de opleidingen en over het professioneel praktijkgericht onderzoek. Bij de opleiding Algemene Economie is de aanvankelijk negatieve waardering veranderd in positief.

2.2 Vormgeving van het programma

2.2a didactisch concept en werkvormen

Het onderwijs van de vier opleidingen is vormgegeven vanuit het idee van competentiegericht opleiden. De student wordt gezien als de regisseur van zijn eigen ontwikkeling. Competentieontwikkeling is het doel, tentamens en leer(werk)taken zijn het middel daartoe. Het onderwijs krijgt vorm door een veelheid van didactische werkvormen, zoals interactieve bijeenkomsten, hoorcolleges, werkbijeenkomsten, coöperatieve opdrachten, experimenten, spellen, peer reviews et cetera.

De opleidingen integreren leren op het instituut en leren op de werkplek. De studenten werken aan hun competentieontwikkeling door middel van leertaken en leerwerktaak op het gebied van vakinhoud en vakdidactiek. Een leertaak wordt uitgevoerd los van de schoolcontext waar de student werkt, bijvoorbeeld een vakinhoudelijke verdiepingstaak of het schrijven van een essay. Een leerwerktaak wordt vormgegeven binnen de schoolcontext. Hierin krijgt de integratie van theorie en praktijk vorm. Voorbeelden zijn een klaslokaalexperiment of het maken van een lessenreeks schrijfvaardigheid. In een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) beschrijven studenten aan de hand van de SBL-competenties en indicatoren waar ze staan en wat ze op de werkplek nog moeten gaan leren om op het vereiste eindniveau voor de bovenbouwdocent te komen. In het derde jaar starten de studenten met het opstellen van een portfolio, waarin zij materiaal opnemen dat de competentieontwikkeling laat zien. (*Handleiding professionele ontwikkeling*) Vanaf cohort 2011 maakt de student Algemene Economie ieder semester een halfjaarverslag van ondernomen activiteiten en van de leeropbrengsten.

Studenten laten zich tegenover het panel positief uit over de wijze waarop het onderwijs op het instituut wordt gegeven. In de lessen worden activerende werkvormen gebruikt en wordt vaak de link gelegd met de eigen werkpraktijk. In het algemeen zijn ze tevreden over de kwaliteit van de colleges en de opdrachten. Docenten zouden, aldus het panel, wel meer consequent de werkvormen die ze de studenten aanreiken binnen de vakdidactiek ook zelf voorbeeldmatig kunnen gebruiken ('dubbele bodem'). Het panel stelt vast dat er in wisselende mate gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheden van ict, per opleiding in verschillende vormen en intensiteit. De elektronische leeromgeving Scholar wordt recentelijk door meer opleidingen gebruikt, Nederlands is gestart met web gebaseerde cursussen, Wiskunde gebruikt meerdere wiskundige softwarepakketten en grafische calculators, Algemene Economie hanteert een digitaal pakket bij concept mapping. Bij de vakdidactiek-modulen heeft het panel geen expliciete thema's gezien die gewijd zijn aan het gebruik van ict in de bovenbouw van het havo-vwo. Ook het gebruik van Wiki's, communities – al of niet binnen Scholar – lijkt schaars. Inzet van de mogelijkheden van ict is naar de mening van het panel juist bij deeltijd- en duaal onderwijs extra aan te bevelen (Elo's, Wiki's, digitaal leermateriaal, et cetera).

Het panel vindt de variatie van gebruikte werkvormen voldoende, maar vindt wel dat de opleidingen op een meer gerichte manier kunnen omgaan met het inzetten ervan. Afgestudeerden zijn verdeeld over de waarde van het POP en het portfolio. Enerzijds bieden deze werkvormen hen de mogelijkheid om op een bewuste manier met hun studie om te gaan en om hun eigen competentieontwikkeling vorm te geven en te volgen – er wordt in de masteropleiding meer verwacht van de kritische reflectie in het portfolio dan in de bacheloropleiding – anderzijds kost het hen veel tijd en vragen ze zich af of het hen voldoende oplevert. Het panel ziet er ook weinig de ontwikkeling van de student in terug, zoals de ontwikkeling in het vak. Docenten en management bevestigen in de gesprekken het beeld van het panel dat het POP en het portfolio nog verder moeten worden ontwikkeld. Ze kunnen naar de mening van het panel ook gericht worden ingezet als begeleidings- en sturingsinstrument voor het leren op de werkplek.

Uit evaluaties (*NSE 2012* en *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012*) blijkt dat studenten van de vier opleidingen positief zijn over het gebruik en de afwisseling van werkvormen door de docenten. Bij de opleiding Algemene Economie is een stijging in de waardering te zien ten opzichte van voorgaande jaren.

2.2b begeleiding van studenten

Studenten krijgen bij de start van hun opleiding een tutor toegewezen. De student heeft minimaal twee gesprekken per jaar met de tutor. Deze bespreekt de studievoortgang en helpt de student bij de inrichting van de studie en de vragen en dilemma's die hij tijdens het studietraject tegenkomt. De student bespreekt zijn competentieontwikkeling met de tutor op basis van het POP en het portfolio. Het kernteam bespreekt minimaal twee keer per jaar de studievoortgang van de studenten.

De studenten krijgen gedurende de eerste vier semesters 4 tot 6 uur per week les. In de semesters 5 en 6 neemt het aantal lessen af in verband met de benodigde tijd voor het afstudeeronderzoek (thesis).

Op de werkplek wordt de student begeleid door een schoolbegeleider, een ervaren eerstegraads bevoegde docent in het betreffende vak. Hij volgt de ontwikkeling van de student aan de hand van het POP. Hij evalueert de voortgang aan de hand van een evaluatieformulier (*Begeleidingsinstrument competentieontwikkeling Masterstudenten op de werkplek*), waarop de ontwikkeling van de student op de competenties en de indicatoren kan worden vermeld.

Tijdens het afstudeeronderzoek wordt de student begeleid door een senior onderzoeker van de onderzoeksgroep en door een vakdidacticus. Op basis van afstudeerwerken constateert het panel dat de begeleiding bij de opleiding Nederlands tekortschiet. De probleemanalyse, de methodologische verantwoording en het literatuuronderzoek zijn in te veel gevallen te mager. Dat had eerder in het begeleidingstraject geconstateerd moeten worden. Dat geldt tot op zekere hoogte ook voor de andere opleidingen, maar in mindere mate.

Op basis van de gevoerde gesprekken constateert het panel dat de studenten en afgestudeerden in het algemeen tevreden zijn over de begeleiding van het POP en portfolio door de tutor. Begeleidingsgesprekken vinden regelmatig plaats. De kwaliteit van de begeleiding door de schoolbegeleiders wisselt. Hier is meer sturing gewenst. Hoewel de schoolbegeleiders soms wel worden betrokken bij de begeleiding van het POP en het portfolio, gebeurt dit nog te weinig. Voor de begeleiding wordt gebruik gemaakt van een geschikt instrument (*Begeleidingsinstrument competentieontwikkeling masterstudent op de werkplek*), maar het wordt naar de indruk van het panel nog niet consequent gebruikt.

Uit evaluaties (*NSE 2012* en *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012*) blijkt dat studenten tevreden zijn over de begeleiding vanuit de opleidingen en over de feedback en de bereikbaarheid van de docenten. Uit de resultaten komt naar voren dat de begeleiding op de werkplek verbetering behoeft.

Het panel heeft de indruk dat de opleidingen te veel hebben overgelaten aan de schoolbegeleiders. De opleidingen onderkennen dat het duale karakter moet worden versterkt. Ze willen aan de schoolbegeleiders meer duidelijkheid geven over wat er precies van hen wordt verwacht, zowel via schriftelijke informatie en instructie als via het organiseren van bijeenkomsten voor schoolbegeleiders. De opleiding Engels heeft reeds vrij intensief contact met de schoolbegeleiders, de opleidingen Algemene Economie en Wiskunde zijn hier recent mee begonnen. De examinatoren op de werkplek worden reeds aangewezen door de examencommissie.

2.3 Kwaliteit van het personeel

De docenten van de opleidingen Engels, Algemene Economie en Wiskunde zijn allen master-opgeleid of zijn gepromoveerd. Twee van de docenten Nederlands zijn niet master-opgeleid. Van de 9 docenten Engels zijn er 3 gepromoveerd en hebben er 5 ervaring in het voortgezet onderwijs. Van de 11 docenten Nederlands zijn er 4 gepromoveerd en hebben er 4 ervaring in het voortgezet onderwijs. Van de 9 docenten Algemene Economie zijn er 3 gepromoveerd en hebben er 5 ervaring in het voortgezet onderwijs. Van de 5 docenten Wiskunde zijn er 3 gepromoveerd en hebben er 2 ervaring in het voortgezet onderwijs. Van de opleiding Engels zijn 2 docenten bezig met een promotie, van Nederlands 1 en van Algemene Economie 1. Het percentage gepromoveerde en promoverende docenten is voor Engels respectievelijk 33,3% en 22,2%, voor Nederlands 36,4% en 11%, voor Algemene Economie 33,3% en 11%. Van de docenten Wiskunde is 60% gepromoveerd.

Uit evaluaties (*NSE 2012* en *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012*) blijkt dat studenten van de vier opleidingen tevreden zijn over de inhoudelijke en didactische deskundigheid van de docenten en over hun kennis van de beroepspraktijk. De scores voor de opleiding Algemene Economie laten een stijging zien ten opzichte van voorgaande jaren.

De opleidingen worden naar de mening van het panel verzorgd door gekwalificeerde docenten. Uit de gesprekken blijkt dat de opleidingen zich bewust zijn van de noodzaak om de deskundigheid van de docenten op het gebied van (de begeleiding van) onderzoek verder te verhogen. Daartoe wordt er intervisie georganiseerd van vakdidactici met de betrokken onderzoekers van het kenniscentrum. Het panel raadt de opleidingen aan de verdere professionalisering op dit gebied van onderzoek met voortvarendheid aan te pakken.

2.4 Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

Het instituut Han Masterprogramma's (HMP) beschikt over een eigen gebouw aan de Berg en Dalseweg in Nijmegen.

Op basis van een bezichtiging van de voorzieningen stelt het panel vast dat de opleidingen kunnen beschikken over voldoende leslokalen met adequate middelen. Studenten kunnen gebruik maken van werkruimtes en werkhoeken. Docenten kunnen gebruik maken van flexplekken, de vier coördinatoren delen één werkruimte. Het gebouw beschikt over weinig ict-ruimtes, het heeft slechts één computerlokaal.

Studenten kunnen gebruik maken van het Studiecentrum Gymnasion aan de Heyendaalseweg in Nijmegen, dat beschikt over een collectie schoolmethoden en literatuur op het gebied van het hbo en het voortgezet onderwijs.

Uit evaluaties (*NSE 2012* en *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012*) blijkt dat studenten van de opleidingen Nederlands en Algemene Economie tevreden zijn over de studiefaciliteiten. Dat geldt niet voor de studenten van de opleidingen Engels en Wiskunde. Zij zijn ontevreden over de bibliotheek, over de ict-voorzieningen en over de studentwerkruimtes. Over de informatievoorziening zijn de studenten van alle vier opleidingen tevreden.

2.5 Hoe de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving wordt gewaarborgd

De mastercoördinator is verantwoordelijk voor de afstemming van het programma op de eindkwalificaties en voor de samenhang in het programma. Hij is verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg, dat wil zeggen voor de uitvoering van evaluaties en voor het verbeterbeleid. Hij onderhoudt tevens de contacten met de beroepenveldcommissie om de afstemming van de opleiding op de praktijk van het beroepenveld te bevorderen en te zorgen voor informatie over ontwikkeling in het werkveld. Het panel stelt vast dat de opleidingen evalueren en op basis daarvan verbeteringen doorvoeren. Zo is in de Toets Nieuwe Opleidingen geadviseerd om meer nadruk te leggen op met name de competenties 3 en 7 dan oorspronkelijk gepland. De opleidingen hebben hieraan gevolg gegeven bij het uitrollen van het curriculum. Tevens werd geadviseerd contacten met het werkveld vast te leggen en het werkveld het curriculum te laten legitimeren. Het eerste is gebeurd middels de BVC en de gestarte gesprekken met de werkplekbegeleiders. Het tweede is gebeurd bij de veldlegitimatie van de kennisbases.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIE

Het panel vindt dat de onderwijsprogramma's van de opleidingen zorgvuldig zijn opgebouwd met een duidelijke structuur met twee leerlijnen. De programma's sluiten goed aan op de competenties 3 en 7, die de opleiding beschouwt als onderscheidend voor het masterniveau. Het panel kan zich in deze keuze vinden. De vakkennislijn weerspiegelt voor de opleidingen Engels, Wiskunde en Algemene Economie de landelijke afspraken. Het panel vindt de kwaliteit van het onderwijsmateriaal Engels bijzonder goed, het materiaal Wiskunde vindt het panel goed en dat van Algemene Economie voldoende. Het programma Nederlands schiet in dit opzicht tekort.

In de beroepsvaardighedenlijn ontwikkelen de studenten de competenties 1, 2, 4, 5 en 6. Dat doen ze voor een belangrijk deel op hun eigen werkplek, in school. Ze gebruiken daarvoor een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) en verzamelen bewijs van hun competentieontwikkeling in een portfolio. Voor de schoolbegeleiders is een goed begeleidings- en beoordelingsinstrument beschikbaar. Het panel constateert dat het POP en het portfolio in voldoende mate worden begeleid door de tutoren van de opleidingen. De begeleiding door de schoolbegeleiders op de werkplek is zeer wisselend. Het panel constateert dat er goede afspraken zijn vastgelegd in het tripartiete contract tussen opleiding, student en school, maar dat de uitvoering beter geborgd moet worden. De opleidingen realiseren zich dat.

Het panel is goed te spreken over de samenwerking van de opleidingen met de lectoraten en de onderzoeksgroep van de Faculteit Educatie. Die heeft geleid tot een goede onderzoekslijn en tot afspraken over de begeleiding van de studenten door koppels van een onderzoeksmedewerker en een vakdidacticus. Dat sluit aan op de keuze die de opleidingen hebben gemaakt voor het ontwerponderzoek. Het panel stelt op basis van studentproducten vast dat de onderzoekslijn bij de opleiding Nederlands niet goed uit de verf komt.

De opleidingen maken in het algemeen gebruik van voldoende gevarieerde en adequate didactische werkvormen, maar deze kunnen op een meer gerichte manier worden ingezet in het licht van de 'dubbele bodem' die de opleidingen voorstaan. Het panel merkt op dat er in verschillende mate bij de vier opleidingen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van ict. De docenten van de vier opleidingen zijn naar de mening van het panel gekwalificeerd. Vrijwel alle docenten zijn masteropgeleid, een aantal van hen is gepromoveerd en een aantal is bezig met een promotie.

Het panel vindt de kwaliteit van de voorzieningen toereikend voor de verzorging van het onderwijs. Op enkele punten zijn verbeteringen mogelijk.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot de volgende oordelen: Engels **goed**, Nederlands **onvoldoende**, Algemene Economie **voldoende** en Wiskunde **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

BEVINDINGEN

3.1 Systeem van toetsing

- Toetsbeleid

Elk van de vier opleidingen heeft een Toetsbeleidsplan, dat is afgeleid van het *Kaderstellend Toetsbeleid Masteropleidingen HAN 2012* van het instituut HMP. Het programma van toetsing is opgenomen in de studiegidsen en in het Onderwijs- en Examenreglement. In de beschrijvingen van de onderwijseenheden (in de studiegidsen) is informatie opgenomen over de toetsvormen, de te verwerven competenties, de beoordelingscriteria en de weging. Alle toetsen en taken van een onderwijseenheid moeten met tenminste een voldoende worden afgerond. Aan het eind van de opleiding vindt een integraal eindassessment plaats, waarin de behaalde deeltentamens, de beoordeelde thesis (onderzoek fase 3), het POP en het verzamelde bewijs in het portfolio worden betrokken. In het eindassessment moet blijken dat de student alle competenties (eindkwalificaties) in voldoende mate beheerst.

- Toetsvormen en beoordeling

De opleidingen hanteren diverse toetsvormen, waaronder kennistentamens, leer(werk)taken en opdrachten, portfolio en onderzoeksproducten. Alle kennistoetsen worden individueel

gemaakt en beoordeeld. Voor de beoordeling worden correctiemodellen en beoordelingsmatrijzen gebruikt. Deze zijn voor studenten beschikbaar, met exemplarische uitwerkingen. Het panel heeft toetsmateriaal van de opleidingen bestudeerd en stelt vast dat de tentamens van de opleidingen Engels en Wiskunde er goed uitzien en dat ze zorgvuldig worden beoordeeld. Voor de opleiding Algemene Economie vindt het panel de toetsen van voldoende kwaliteit en de beoordeling transparant. De toetsen Nederlands weerspiegelen niet altijd het niveau dat van een masteropleiding mag worden verwacht en de beoordeling kan worden verbeterd door zorgvuldiger gebruik te maken van beoordelingscriteria. Studenten uiten tegenover het panel hun tevredenheid over de toetsvormen die de opleidingen gebruiken, die volgens hen aansluiten bij de bovenbouw. De wijze waarop de toetsen worden beoordeeld vinden ze transparant.

De beoordeling van de thesis gebeurt door een begeleider van de onderzoeksgroep en door een vakdidacticus. De beoordelaars beoordelen het onderzoek afzonderlijk van elkaar. In geval van onenigheid neemt de lector de beslissing. Voor de beoordeling wordt een formulier gebruikt met relevante criteria voor de beoordeling van een praktijkonderzoek. Het panel vindt dat de theses van de opleidingen Engels, Algemene Economie en Wiskunde adequaat zijn beoordeeld. Voor de opleiding Nederlands kan het panel zich in mindere mate vinden in de gegeven beoordeling.

Voor het eindassessment wordt het *Beoordelingsformulier eindgesprek* gebruikt, waarin wordt nagegaan of het verplichte bewijsmateriaal aanwezig is en waarin de student wordt beoordeeld op de Dublin descriptor en de competenties. Daarbij wordt tevens feedback gegeven. Het eindassessment wordt afgenomen door twee examinatoren van de opleiding, aangewezen door de examencommissie.

- Beoordeling op de werkplek

De student wordt op zijn professionele ontwikkeling beoordeeld door de schoolbegeleider en de tutor. De schoolbegeleider evalueert de competentieontwikkeling van de student aan de hand van het *Begeleidings- en beoordelingsinstrument competentieontwikkeling masterstudenten op de werkplek*. Tot 2012 gold deze beoordeling als advies, vanaf 2012-2013 wordt de schoolbegeleider door de examencommissie aangewezen als examinator. De tutor bewaakt de voortgang in het POP en het portfolio.

Voor de beoordeling van het POP en het portfolio hanteren de opleidingen criteria die onder meer zijn opgenomen in de *Handleiding Professionele Ontwikkeling*. Naar de mening van het panel vraagt de wijze waarop het POP en het portfolio worden begeleid en beoordeeld verduidelijking (zie ook 2.2b). Met name de rol van de schoolbegeleider hierin kan worden versterkt, zowel de mate van zijn betrokkenheid als de borging van de kwaliteit daarvan. De borging van het duale karakter van de opleidingen vraagt om verbetering. De opleidingen zien het portfolio in de eerste plaats als ontwikkelingsinstrument, maar gebruiken het ook als beoordelingsinstrument in het eindgesprek. De functie van het portfolio vraagt om verdere verheldering en in het verlengde daarvan is het zaak de taken en verantwoordelijkheden voor de begeleiding en de beoordeling nauwkeuriger te regelen. Uit de gesprekken heeft het panel overigens de indruk dat de samenstelling van het portfolio voldoende kritisch wordt begeleid. Docenten beoordelen bovendien tussentijds de bekwaamheid van de studenten op het gebied van lesvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie.

De eindbeoordeling van het portfolio vindt plaats in het eindassessment (zie 3.2). Afgestudeerden vertellen het panel dat zij daarbij kritisch worden bevraagd door de examinatoren.

- Feedback

Bij kennistentamens kunnen studenten hun tentamen inzien en een toelichting krijgen van de docent. Bij het onderzoek krijgen studenten mondelinge feedback of via de e-mail. De tutor geeft feedback op het POP, de docent op leer(werk)taken en de schoolbegeleider geeft feedback op het POP en op het functioneren op de werkplek. Studenten geven tegenover het panel aan dat zij veel feedback krijgen. Dat blijkt ook uit evaluaties.

- Borging van de kwaliteit van de toetsing en beoordeling

De systematiek van toetsing en beoordeling is vastgelegd in het kaderstellend toetsbeleid HMP en het toetsbeleid van elk van de opleidingen. De opleidingen hebben in toetsplannen duidelijke overzichten opgenomen, waarin per onderwijseenheid wordt vermeld welke toetsvorm wordt gehanteerd, hoe daarbij de weging en de cesuur zijn en welke competenties en kennisbasisonderdelen ermee worden beoordeeld. De studiegidsen bevatten duidelijke richtlijnen en beoordelingscriteria voor het POP en het portfolio.

De examencommissie, die fungeert voor de vier educatieve masteropleidingen, is eindverantwoordelijk voor de totale toetsing. Ze bewaakt en bevordert de kwaliteit van de toetsing door de opleidingen een jaarverslag te vragen van het overleg waarin tentamens zijn besproken en zijn gerelateerd aan de landelijke kennisbasis. In het verslag zijn over de tentamens vastgelegd: de opgaven, docentuitwerkingen, normering, cesuur, uitspraken over het niveau, validiteit, geldigheid en protocollen. De examencommissie neemt steekproeven van de theses en portfolio's. De conclusies worden, met verbeter suggesties, teruggekoppeld naar de docenten. De examencommissie wijst de examinatoren aan en stelt de beoordelingscriteria vast. De mastercoördinatoren controleren de kennistoetsen voordat ze worden afgenomen op constructvaliditeit (dekking eindkwalificaties en kennisbasis) en op betrouwbaarheid (helderheid, eenduidigheid). De mate waarin de docenten vooraf elkaars toetsen bekijken verschilt per opleiding. Dat gebeurt bij de opleidingen Engels en Algemene Economie, maar minder bij Wiskunde en Nederlands. Het panel ondersteunt het voornemen van de examencommissie om externe leden in de commissie op te nemen.

De opleidingscommissie adviseert over de Studiegids en het Opleidingsstatuut/OER en beoordeelt de NSE-resultaten met betrekking tot toetsing.

De kwaliteit van de toetsing en beoordeling wordt gemeten via de NSE en periodieke onderwijs evaluaties.

Uit de *NSE 2012* en uit *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012* blijkt dat studenten tevreden zijn over de toetsing. Tweedejaars studenten Engels en Nederlands zijn minder tevreden over de toetsing van de onderzoeksvakken, het vak CKV scoort bij derdejaars studenten Engels matig. De opleidingen hebben op deze punten verbeteracties ingezet.

De opleidingen Engels en Algemene Economie nemen zich voor de rol van de schoolbegeleiders en de inzet van externe beoordelaars bij de toetsing en beoordeling te vergroten om het duale karakter van de opleiding te versterken.

Het panel is van mening dat alle opleidingen dergelijke maatregelen zouden moeten treffen. De opleiding Nederlands neemt zich, naar de mening van het panel terecht voor enkele aspecten van de onderzoekslijn door te lichten en te verbeteren, zoals literatuuronderzoek, dataverzameling, gebruik van bestaande onderzoeksresultaten en probleemanalyse. Het is eveneens verstandig dat de opleiding de beoordeling van het eindassessment en van het praktijkgericht onderzoek wil verbeteren en dat ze het toetsbeleid wil aanscherpen. De opleiding Wiskunde gaat studenten aan het begin van de opleiding beter informeren over de verwachtingen en het niveau.

3.2 Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Aan het eind van hun studie moeten de studenten aantonen dat ze alle zeven SBL-competenties op masterniveau beheersen. De opleidingen beschouwen de competenties 3 (vakinhoudelijk en vakdidactisch competent) en 7 (reflectie en ontwikkeling, waarin de onderzoekscomponent is opgenomen) als onderscheidend voor het masterniveau (zie standaard 1). Het zwaartepunt van de eindbeoordeling ligt dan ook op deze twee competenties. Om alle eindkwalificaties te bestrijken schrijven de studenten een POP met leerdoelen en activiteiten op alle SBL-competenties en verzamelen hiervoor bewijs, vaak op de werkplek, gedurende de gehele opleiding. Dit bewijs wordt opgenomen in het portfolio. De overige vijf competenties worden dus aangetoond in de professionele ontwikkelingslijn. Het bewijsmateriaal voor competentie 3 wordt verkregen door het afleggen van kennistentamens en het werken aan leer(werk)taken, zoals het maken van rapportages, het maken van een analyse of het ontwerpen en uitvoeren van een lessenserie. Hiermee wordt het belangrijkste deel van de landelijke vakkennisbasis afgedekt. Het bewijsmateriaal voor competentie 7 wordt met name gevormd door de producten die de student in de onderzoekslijn maakt, in het bijzonder het onderzoek in fase 3 (thesis).

De integrale beoordeling van de competenties vindt plaats in het eindassessment (eindgesprek). Dit is een mondeling examen met twee examinatoren en het heeft betrekking op de bekwaamheden die de student in zijn eigen onderwijspraktijk heeft ontwikkeld. Het gaat om de kwaliteit van de bewijsstukken voor de competenties die de student heeft verzameld in zijn portfolio en om reflectie op de eerder behaalde onderdelen. Het examen heeft geen betrekking op eerder getentamineerde onderdelen, zoals de vakkennis en de onderzoeksvaardigheid. Voorwaarde voor toelating is dat de student alle studiepunten van eerdere onderdelen heeft behaald en ook het onderzoek, de thesis, met voldoende resultaat heeft afgerond.

Om zich een beeld te vormen van het afstudeerniveau heeft het panel van alle afgestudeerden van de vier opleidingen de theses en een aantal portfolio's bestudeerd. Van de opleiding Engels waren dat er drie, van Nederlands zestien, van Algemene Economie vijf en van Wiskunde drie. Het panel komt tot de volgende beoordelingen van de theses: voor Engels 1 ruim voldoende/goed en 2 voldoende; voor Nederlands 5 ruim voldoende/goed, 4 voldoende, 4 twijfelgevallen (op de grens van voldoende en onvoldoende) en 3 onvoldoende; voor Algemene Economie 1 ruim voldoende/goed, 3 voldoende en 1 twijfelgeval; en voor Wiskunde 1 ruim voldoende/goed en 2 voldoende.

Het panel vindt het niveau van de afstudeerproducten Nederlands zorgelijk. De probleemanalyse, de methodologische verantwoording en het literatuuronderzoek schieten in te veel gevallen tekort. Ook het gebruik van bronnen vraagt meer begeleiding.

Uit de *NSE 2012* en uit *Semesterevaluaties HBO-spiegel 2012* blijkt dat studenten van alle opleidingen tevreden zijn over het niveau van de opleidingen en over de aansluiting bij actuele ontwikkelingen in het vakgebied. Gezien de jonge leeftijd van de opleidingen is er nog geen onderzoek uitgevoerd onder afgestudeerden en onder het werkveld. De opleidingen nemen zich voor op dit gebied een actief beleid te gaan voeren. Evaluatie door assessoren van de eerste vijf eindassessments van de opleiding Algemene Economie wijst uit dat het niveau van de afstudeerders in de basis voldoet, maar dat de theoretische onderbouwing van hun competentieontwikkeling in het portfolio door studenten soms scherper zou kunnen. Het criterium is weliswaar vermeld in de Handleiding Professionalisering, maar het moet meer benadrukt worden.

De opleidingen participeren vanaf 2012-2013 in het landelijk LOVM-overleg waarin onder meer toetsing en toetsconstructie en de borging van het niveau van de eerstegraads hbo-masters aan de orde zijn.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIE

De opleidingen hebben in hun toetsbeleidsplannen een adequaat en duidelijk toetsbeleid geformuleerd. Ze maken gebruik van een gevarieerd aanbod van toetsen van een goed niveau. Dat laatste is niet altijd het geval voor de opleiding Nederlands. Voor de beoordeling wordt gebruik gemaakt van adequate correctiemodellen en toetsmatrijzen. De beoordeling van de theses gebeurt op een zorgvuldige manier door de een lid van de onderzoeksgroep en een vakdidacticus. Tijdens het eindassessment worden de docenten door twee examinatoren kritisch bevraagd over hun portfolio. De beoordeling van het POP en het portfolio en de rol van de tutor en de schoolbegeleider vragen verdere verduidelijking. Dat geldt ook voor de betekenis van het portfolio als beoordelingsinstrument. De kwaliteit van de toetsen wordt in voldoende mate geborgd door de examencommissie.

Het panel is van mening dat de beoogde eindkwalificaties door de studenten Engels, Algemene Economie en Wiskunde worden gerealiseerd. Dat geldt echter in onvoldoende mate voor de Nederlands. Te veel van de afstudeerproducten voldoen niet aan het masterniveau.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot de volgende oordelen: Engels **voldoende**, Nederlands **onvoldoende**, Algemene Economie **voldoende** en Wiskunde **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

OORDELEN OP DE STANDAARDEN

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel			
	Engels	Nederlands	Alg. Economie	Wiskunde
1 <i>Beoogde eindkwalificaties</i>	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende
2 <i>Onderwijsleeromgeving</i>	Goed	Onvoldoende	Voldoende	Voldoende
3 <i>Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Voldoende	Onvoldoende	Voldoende	Voldoende

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIE

Op grond van de beslisregels van de NVAO beoordeelt het panel de opleidingen Master Leraar Engels, Algemene Economie en Wiskunde als **voldoende** en de opleiding Master Leraar Nederlands van de HAN als **onvoldoende**.

4 Aanbevelingen

1 Profilering

Het panel adviseert de opleidingen de discussie te voeren over de vraag hoe zij zich meer vakmatig en beroepsmatig zouden willen profileren ten opzichte van andere eerstegraads lerarenopleidingen. (Standaard 1)

2 Werkplekleren

Het panel is van mening dat de afspraken over het werkplekleren goed zijn vastgelegd in tripartiete overeenkomsten, maar het adviseert de opleidingen de uitvoering van het werkplekleren te versterken:

- a. zorg voor meer aansluiting van het leren op het instituut en op de werkplek;
- b. zorg voor een meer systematisch gebruik van de bestaande instrumenten als het POP, het portfolio en het Begeleidings- en beoordelingsinstrument voor de competentieontwikkeling op de Werkplek in de begeleiding en sturing van het werkplekleren op de school;
- c. zorg voor een versterking van de kwaliteit van de begeleiding en beoordeling door de schoolbegeleiders op de werkplek door meer scholing en instructie;
- d. zorg voor verduidelijking in de taken en verantwoordelijkheden voor de begeleiding en beoordeling van het werkplekleren.

(Standaarden 2 en 3)

3 Didactische Werkvormen

Het panel adviseert de opleidingen:

- a. de studenten meer verdieping te bieden op het gebied van het bewust en gericht inzetten van verschillende onderwijsvormen, onder meer door dat voorbeeldmatig te tonen in hun eigen onderwijs aan de studenten;
- b. meer gebruik te maken van de mogelijkheden van ict in het onderwijs.

(Standaard 2)

4 Opleiding Nederlands

Het panel adviseert de opleiding Nederlands bovendien verbeteringen door te voeren op de volgende punten:

- a. zorg voor een evenwichtig programma dat de nagestreefde brede ontwikkeling van de studenten mogelijk maakt
- b. zorg dat het programma de landelijke kennisbasis in afdoende mate representeert;
- c. zorg voor een binnen het docententeam gezamenlijk gedragen visie op het onderzoek en voor een goede uitvoering van de onderzoekslijn;
- d. zorg voor een goede begeleiding van de studenten bij hun afstudeeronderzoek en voor heldere criteria waaraan het afstudeeronderzoek moet voldoen;

(Standaarden 2 en 3)

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleidingen

Bekwaamheidseisen Docent Voorbereidend Hoger Onderwijs (VHO) (eerstegraads) (2004)

Competenties met bijbehorende kennis- en gedragsindicatoren.

De stichting Beroepskwaliteit Leraren heeft voor het docentenberoep in het voortgezet onderwijs zeven competenties opgesteld. Deze maken deel uit van de bij wet vastgestelde 'Beroepen in het Onderwijs' (BIO), van kracht sinds 1 augustus 2006. De competenties zijn uitgewerkt in bekwaamheidseisen voor de docent VHO en indicatoren. Deze zijn ook te vinden op www.lerarenweb.nl

1. INTERPERSOONLIJK COMPETENT	2. PEDAGOGISCH COMPETENT	3. DIDACTISCH en VAKINHOUDELIJK COMPETENT
<p>Een interpersoonlijk competente leraar vho weet een vriendelijk, coöperatief en open leerklimaat tot stand te brengen dat de ontwikkeling van de leerlingen naar zelfstandigheid en zelfverantwoordelijkheid bevordert en waarin sprake is van een goede balans tussen leiden en begeleiden, sturen en volgen en tussen stimuleren en corrigeren.</p>	<p>Een pedagogisch competente leraar vho biedt leerlingen in een veilige leer- en werkomgeving houvast, structuur en ondersteuning (bij door hen te maken keuzes), houdt rekening met de individuele kwaliteiten van de leerlingen en zorgt voor een respectvolle wijze van omgang met en het willen nemen van verantwoordelijkheid voor elkaar.</p>	<p>Een didactische en vakinhoudelijk competente leraar vho creëert krachtige leeromgevingen, die de individuele leerling in staat stellen een 'diep understanding' van de onderscheiden kennis-, leer- of vakgebieden te verwerven en waarin ze hun (schoolse) leren in verband kunnen brengen met realistische en voor hen relevante toepassingen in de maatschappij, hun leefwereld, het toekomstig beroep of de vervolgstudie.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Is zowel op praktisch als theoretisch niveau goed op de hoogte van communicatietheorieën, groepsdynamica en interculturele communicatie en vertaalt de implicaties daarvan voor het pedagogisch-didactisch handelen in adequaat docentengedrag. 2. Biedt een helder pedagogisch-didactisch en organisatorisch kader, waarbinnen de leerlingen waar nodig met zijn/haar ondersteuning hun eigen leer- en ontwikkelingsproces kunnen vormgeven. 3. Maakt leerlingen medeverantwoordelijk voor een goed klassenklimaat en stimuleert initiatieven van leerlingen die daaraan bijdragen. 4. Motiveert (verantwoordt) naar leerlingen zijn/haar omgaan (handelen) met cultureel heterogene groepen of individuele leerlingen, daarbij gebruik makend van relevante theoretische en methodische inzichten ter zake. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Is vertrouwd met de sociaal-emotionele en morele ontwikkelingen van adolescenten en jong volwassenen, met processen van identiteitsvorming en zingeving en hun culturele bepaaldheid en brengt de implicaties ervan op adequate wijze tot uitdrukking in zijn/haar pedagogisch-didactisch handelen. 2. Is bekend met de problemen en belemmeringen die zich kunnen voordoen in de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van adolescenten en jong volwassenen, herkent deze in zijn/haar onderwijspraktijk en gaat daarmee op een doeltreffende manier om door het opzetten en uitvoeren - eventueel samen met collega's - van een passend handelingsplan of door 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Levert op basis van een aantoonbare, gedegen disciplinaire kennisbasis al dan niet in onderzoeksverband een originele bijdrage aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën *). 2. Beheerst op praktisch en theoretisch niveau zijn/haar vak- of leergebied en de betreffende vakdidactiek zodanig, dat hij/zij leerlingen kan brengen tot een 'diep understanding' van het betreffende vak(gebied) en hen adequaat weet voor te bereiden op een vervolgstudie in het hoger onderwijs en hun toekomstige plaats in de samenleving *). 3. Heeft grondige kennis van de wetenschappelijke achtergronden van de leerinhouden van zijn/haar schoolvak alsmede de methoden van kennisontwikkeling en -toepassing daarbinnen en laat in samenhang daarmee leerlingen kennismaken met en oefenen in diverse vormen

<p>5. Houdt in zijn/haar taalgebruik, omgangsvormen en manier van communiceren rekening met wat gebruikelijk is in de leefwereld van adolescenten en jong volwassenen.</p>	<p>verwijzing naar begeleidingsinstanties.</p> <p>3. Creëert leeromgevingen waarin leerlingen initiatief kunnen tonen en gebruikt op systematische wijze de input (inbreng) van leerlingen in zijn/haar onderwijsleerproces.</p> <p>4. Helpt leerlingen hun affiniteiten, ambities, sterke en zwakke kanten te ontdekken op basis waarvan ze keuzes kunnen maken met betrekking tot vervolgstudie en toekomstige beroepsloopbaan en draagt eraan bij dat ze passende adviezen krijgen die aansluiten bij hun ambities en capaciteiten.</p> <p>5. Maakt in woord en gedrag expliciet welke waarden en normen (beroepsopvatting) hij/zij hanteert in zijn didactische en pedagogische omgang (begeleiding) met leerlingen.</p>	<p>van wetenschappelijk werken *)).</p> <p>4. Levert vanuit de eigen vakdiscipline een bijdrage aan de afstemming met andere vakgebieden binnen één van de vier vo-profielen.</p> <p>5. Creëert zelfstandig of samen met collega's betekenisvolle onderwijsarrangementen voor zelfstandig leren, teamleren en onderzoek in de Tweede Fase waarbij de randvoorwaarden zodanig van aard zijn, dat leerlingen zelfstandig en op hun eigen niveau en wijze (leerstijl) en in eigen tempo hun leren vormgeven.</p> <p>6. Reflecteert samen met (de) leerling(en) op zijn (hun) leerproces en het bereikte resultaat.</p> <p>7. Verantwoordt de eigen vakinhoudelijke en didactische opvatting(en), daarbij gebruik makend van actuele en relevante theoretische en methodische inzichten.</p> <p>8. Beoordeelt softwareprogramma's op hun educatieve en didactische functionaliteit en past ICT in de verzorging van zijn/haar onderwijs effectief en efficiënt toe.</p>
--	--	---

) M.h.o op het masterniveau worden de abiturienten geacht de in de indicatoren verwoorde kwalificaties (bekwaamheden) als *zelfstandige* beroepsbeoefenaar en/of als *beginnend* leidinggevende te bezitten.

4. ORGANISATORISCH COMPETENT	5. COMPETENT IN HET SAMENWERKEN MET COLLEGA'S	6. COMPETENT IN SAMENWERKING MET DE OMGEVING
<p>Een organisatorisch competente leraar vho zorgt voor een ordelijke en taakgerichte leeromgeving, waarin sprake is van heldere leer- en werkinstructies, zodat de leerlingen precies weten 'waar ze aan toe zijn'.</p>	<p>Een leraar vho die competent is in het samenwerken met zijn/haar collega's levert een bijdrage aan het goed functioneren van de schoolorganisatie door een constructieve samenwerking in allerlei vormen van collegiaal vak(sectie)- en schooloverleg.</p>	<p>Een leraar die competent is in de samenwerking met de omgeving zorgt voor een goede communicatie met ouders of verzorgers van de leerlingen en maakt op een zorgvuldige, verantwoordelijke en doeltreffende manier gebruik van het professionele netwerk van de school ten behoeve van de leerlingen.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hanteert op een consequente wijze eenduidige, functionele en door de leerlingen gedragen procedures en afspraken. 2. Is zich bewust van de organisatorische aspecten van de verschillende leeromgevingen binnen de school en weet daar op een adequate manier mee om te gaan. 3. Improviseert in onverwachte situaties op een professionele manier en stelt daarbij duidelijke prioriteiten. 4. Hanteert voor zijn/haar onderwijs een heldere tijds- en werkplanning en bewaakt deze samen met de leerlingen. 5. Verantwoordt zijn/haar aanpak van klassenmanagement en de organisatie van zijn/haar onderwijs. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Draagt bij aan een effectief en efficiënt functionerende (school)-organisatie door te werken volgens in de organisatie geldende afspraken, procedures en systemen. 2. Werkt samen met collega's in het voorbereiden, uitvoeren (teamteaching) en evalueren van onderwijs. 3. Stelt teambelang boven eigenbelang, daarbij duidelijk aangevend wat hij/zij (niet) wil of kan. 4. Hanteert een toegankelijke registratie en administratie van leerlingengegevens (onderwijsresultaten e.d.). 5. Maakt gebruik van vormen van actie- of handelingsonderzoek ter verbetering van de eigen onderwijspraktijk dan wel om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de school als organisatie. 6. Hanteert instrumenten van intervisie en collegiale consultatie in teamverband. 7. Levert als zelfstandige professional een aanwijsbare bijdrage aan de interne kwaliteitszorg van de school. 8. Brengt besluiten, conclusies en standpunten, alsmede de daaraan ten grondslag liggende kennis en motieven duidelijk en ondubbelzinnig over op een publiek van deskundigen en niet-deskundigen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Is op de hoogte van de professionele infrastructuur waarvan zijn/haar school deel uitmaakt. 2. Onderhoudt op een open en constructieve manier contacten met ouders, verzorgers en andere belanghebbenden ten dienste van een individuele leerling of de school als geheel. 3. Zorgt ervoor dat waar nodig het binnen- en buitenschoolse leren alsmede de interne en externe begeleiding van de leerlingen goed op elkaar zijn afgestemd. 4. Raadpleegt reeds aanwezige informatie, registreert nieuwe informatie en stelt anderen in de gelegenheid hiervan gebruik te maken. 5. Beschikt over de attitude, die hem/haar in staat stelt in de praktijk te anticiperen op en aansluiting te zoeken bij maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen (vernieuwingen), die voor de doelgroep relevant zijn. 6. Is bereid en in staat om zelfstandig resultaten van (didactisch) onderzoek op hun merites te beoordelen voor, te vertalen naar en toe te passen in zijn/haar eigen onderwijspraktijk.

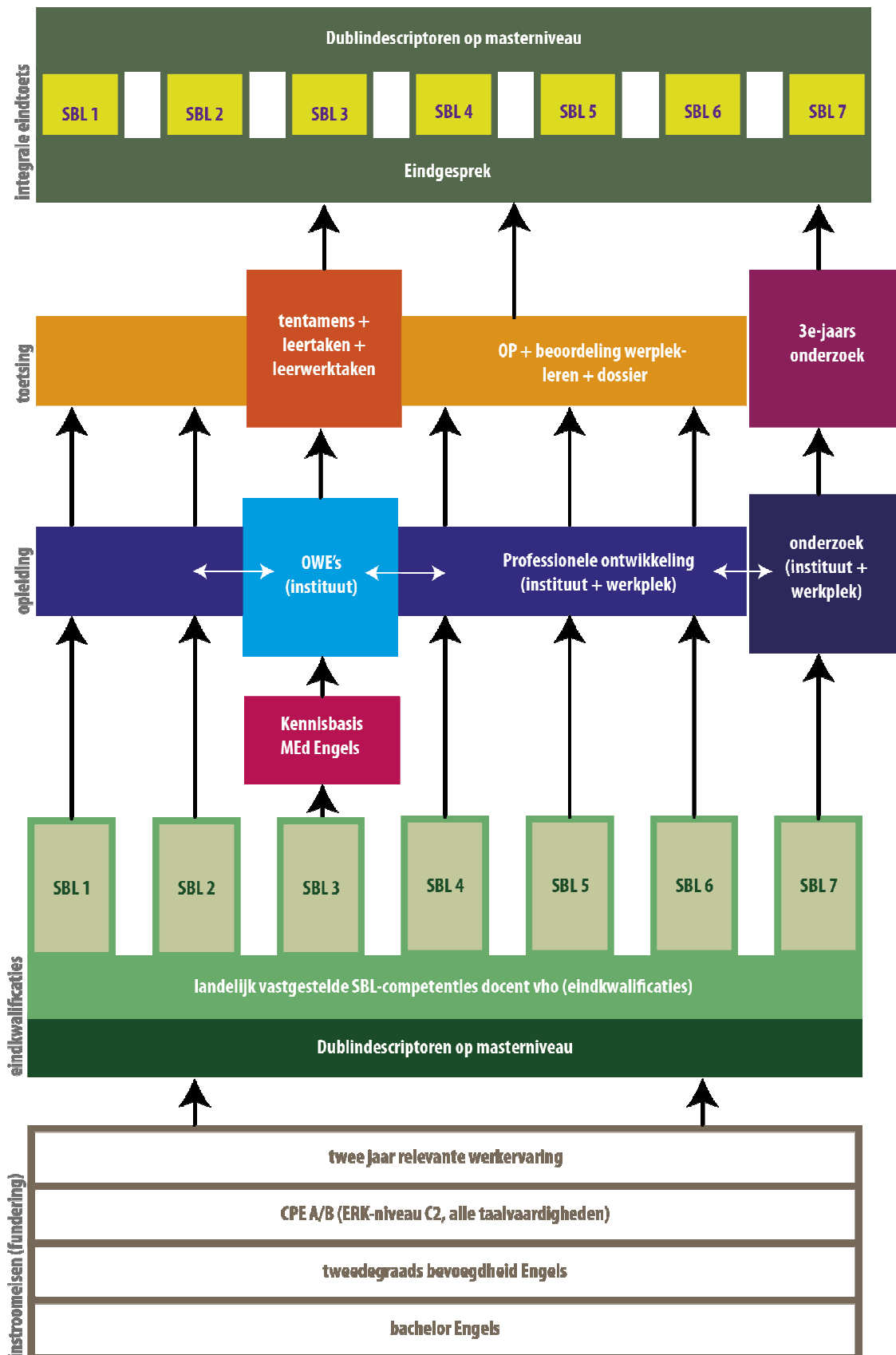
7. COMPETENT IN REFLECTIE en PROFESSIONELE ONTWIKKELING

Een leraar vho die competent is in reflectie en professionele ontwikkeling denkt regelmatig na over zijn/haar beroepsopvatting en professionele bekwaamheid en werkt planmatig aan een verdere ontwikkeling respectievelijk verbetering daarvan.

1. Expliciteert vanuit welke professionele opvattingen hij/zij vorm en inhoud geeft aan het leraarschap (wat is daarin voor hem/haar het belangrijkste) en brengt die in verband met de onderwijskundige en/of levensbeschouwelijke identiteit van de school.
2. Kijkt kritisch naar zijn/haar werk en gebruikt evaluatie, feedback en reflectie om zich verder te professionaliseren.
3. Benut het uitvoeren van actie- of handelingsonderzoek om de eigen competenties verder te ontwikkelen.
4. Stemt de eigen professionele ontwikkeling af op het personeels- en scholingsbeleid van zijn/haar school.
5. Is reflectief en bezit een onderzoekende en innovatieve attitude ten aanzien van vraagstukken, tendensen en ontwikkelingen binnen het onderwijs in zijn algemeenheid en binnen de eigen schoolorganisatie in het bijzonder.
6. Past kennis, inzichten en (probleemoplossende) vaardigheden toe in nieuwe (multidisciplinaire) contexten (situaties).
7. Vormt zich op basis van onvolledige of beperkte informatie een oordeel, waarbij hij/zij rekening houdt met zijn/haar sociaal-maatschappelijke en morele verantwoordelijkheid bij het uiten daarvan c.q. bij het daaruit voortvloeiende handelen.
8. Toont aan over leervaardigheden te beschikken die hem/haar in staat stellen verdere professionalisering zelfstandig (zelfgestuurd) en zelfverantwoordelijk ter hand te nemen.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma's

Engels 2011-2012

Nederlands 2011-2012

Studiejaar 1

Vakkennis	ILSNe604 Moderne Letterkunde 1 (7,5 EC)	ILSNe603 Schrijven (5ec)	ILSNe602 Leesvaardigheid en didactiek (5 EC)	ILSNe607 Mondelinge taalvaardigheid (5ec)	ILSNe604 Moderne letterkunde 2 (7,5 EC)
Vakdidactiek, professionalisering en onderzoek	ILSNe609 Vakdidactiek, onderzoek en professionalisering 1 (5 EC)		Tutoraat individueel		
Professionalisering werkplek	Uitvoeren van leer(werk)taken in het kader van een vakmodule, de lijn vakdidactiek en onderzoek. Gericht op de eigen professionele ontwikkeling				

Studiejaar 2 (onder constructie)

Vakkennis	ILSNe608 CKV en Nederlands (5 EC)	ILSNe601 Oudere Letterkunde 1 (7,5 EC)	ILSNe601 Oudere letterkunde 2 (7,5 EC)	ILSNe605 Wereldliteratuur (5 EC)	ILSNe606 Taalkunde (5 EC)
Vakdidactiek, professionalisering en onderzoek	ILSNe610 Vakdidactiek, onderzoek en professionalisering 2(5ec)		Vakdidactiek, onderzoek en professionalisering individueel		
Professionalisering werkplek	Uitvoeren van leer(werk)taken in het kader van een vakmodule, de lijn vakdidactiek en onderzoek. Gericht op de eigen professionele ontwikkeling				

Studiejaar 3 (onder constructie)

Vakkennis	Evt uitloop	
Vakdidactiek, professionalisering en onderzoek	ILSNe611 Vakdidactiek, onderzoek en professionalisering 3 (20ec) Masterthesis en portfolio (15 EC onderzoek; 5 EC professionalisering)	
Professionalisering werkplek	Uitvoeren van leer(werk)taken in het kader van een vakmodule, de lijn vakdidactiek en onderzoek. Gericht op de eigen professionele ontwikkeling. Uitmondend in portfolio en eindassessment.	

Algemene Economie 2011-2012

JAAR 1 onder voorbehoud

Vakinhoud	ILSAeM601 Micro-economie en wiskunde (5 EC)	ILSAeM602 Openbare financiën (5 EC)	ILSAeM603 Monetaire economie (5 EC)	ILSAeM604 Macro-economie (5 EC)
Vakdidactiek en Onderzoek	ILSAeM605 Vakdidactiek ² , onderzoek en professionalisering – deel 1.1 (5 EC)		ILSAeM606 Vakdidactiek, onderzoek en professionalisering – deel 1.2 (5 EC)	
VdWerkplek	Leer(werk)taken uitvoeren ter betere beheersing vak, vakdidactiek en gericht op het kennismaken van onderzoek en de eigen professionele ontwikkeling			

JAAR 2 onder voorbehoud

Vakinhoud	ILSAeM607 Internationale economie (5 EC)	ILSAeM608 Europese en internationale samenwerking (5 EC)	ILSAeM610 Management Accounting en organisatie-wetenschappen (5 EC)	ILSAeM609 Economisch gedrag (5 EC)
Vakdidactiek en Onderzoek	ILSAeM611 Vakdidactiek, onderzoek en professionalisering – deel 2.1 (5 EC)		ILSAeM612 Vakdidactiek, onderzoek en professionalisering – deel 2.2 (5 EC)	
Werkplek	Leer(werk)taken uitvoeren ter betere beheersing vak, vakdidactiek en gericht op het kennismaken van onderzoek en de eigen professionele ontwikkeling			

JAAR 3 onder voorbehoud

Vakinhoud	ILSAeM613 Marketing (5 EC)	ILSAeM614 (Externe) financiële verslaggeving (5 EC)	ILSAeM615
Vakdidactiek en Onderzoek	Meesterproef (Onderzoek-fase-3) (20 EC, 2 EC voor professionalisering, 18 EC voor onderzoek)		
Werkplek	Leer(werk)taken uitvoeren ten bate van het onderzoek en de eigen professionele ontwikkeling		

² V.O.P. in jaar 1 en 2 bestaat steeds voor 5 EC uit vakdidactiek, 1,5 EC voor professionalisering en 3,5 EC voor onderzoek.

Wiskunde 2011-2012

JAAR	WOE	Periode 1 sept-nov	Periode 2 nov-jan	Periode 3 feb-apr	Periode 4 apr-jun
2011-2012	13.00 - 16.15	Sept 2011- jaar 1 Analyse diff-int ILSWiM603 P.Wolters	Sept 2011- jaar 1 Comb & kansrekening ILSWiM604 M.Honsbeek	Sept 2011- jaar 1 Discrete wiskunde ILSWiM601 P.Wolters	Sept 2011- jaar 1 Voortgez. meetkunde ILSWiM602 F.Muijrsers
	16.30 - 18.00	Vakdidactiek 1 ILSWiM605 M.Honsbeek	Vakdidactiek 1 ILSWiM605 M.Honsbeek	Onderzoek 1 ILSWiM606 F.Muijrsers	Onderzoek 1 ILSWiM606 F.Muijrsers
	18.30 - 20.00	Opfris bachelor / (facultatief) M.Honsbeek	/ Tutoraat ILSWiM606 M.Honsbeek	Vakdidactiek 1 ILSWiM605 M.Honsbeek	Vakdidactiek 1 ILSWiM605 M.Honsbeek
	13.00 - 16.15	Sept 2010- jaar 2 Crypto & getaltheorie ILSWiM609 M.Stienstra	Sept 2010- jaar 2 Statistiek ILSWiM608 G.Groenewegen	Sept 2010- jaar 2 Analytische meetkunde ILSWiM610 F.Muijrsers	Sept 2010- jaar 2 Toegep. analyse ILSWiM607 P.Wolters
	16.30 - 18.00	Vakdidactiek 2 ILSWiM611 M.Stienstra	Vakdidactiek 2 ILSWiM611 M.Stienstra	Vakdidactiek 2 ILSWiM611 M.Honsbeek	Vakdidactiek 2 ILSWiM611 M.Honsbeek
	18.30 - 20.00	Tutoraat ILSWiM612 F.Muijrsers	Onderzoek 2 ILSWiM612 D.Uerz	Onderzoek 2 ILSWiM612 D.Uerz	
	13.00 - 16.15	Sept 2009- jaar 3 Crypto & getaltheorie ILSWiM609 M.Stienstra	Sept 2009- jaar 3 Algebra ILSWiM613 P.Wolters	Sept 2009- jaar 3	Sept 2009- jaar 3
		Onderzoek 3 (*) ILSWiM615 diverse docenten	Onderzoek 3 (*) ILSWiM615 diverse docenten	Onderzoek 3 (*) ILSWiM615 diverse docenten	Onderzoek 3 (*) ILSWiM615 diverse docenten
		Feb 2009- jaar 3 Onderzoek 3 (*) ILSWiM615 diverse docenten	Feb 2009- jaar 3 Onderzoek 3 (*) ILSWiM615 diverse docenten		Alle cohorten: Havo-A en Vwo- B examen (**) ILSWiM614
		(*) individuele afspraak			(**) op examendata

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer drs. W.R. van den Berg, voorzitter

De heer Van den Berg is ingezet vanwege zijn werkvelddeskundigheid, zijn onderwijsdeskundigheid, zijn domeindeskundigheid en zijn auditdeskundigheid. De heer Van den Berg beschikt over onderwijsdeskundigheid door zijn jarenlange ervaring als docent, conrector en rector, daarnaast heeft hij een brede onderwijsbestuurlijke ervaring in het doorlichten van organisaties, het activeren van directies en onderwijspersoneel en het wegnemen van blokkades in organisaties, alsmede met verantwoordelijkheid voor onderwijsontwikkeling en advies op het gebied van revitalisering van scholen in binnensteden. De heer Van den Berg heeft ervaring met audits, voor deze visitatie is hij aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1962 – 1968	HBS-A
1968 – 1975	Bondstrainer tafeltennisbond
1970 – 1978	Sociale Geografie, UVA
1988 – 2006	Diverse management opleidingen, w.o. onderwijscontroller

Werkervaring:

1975 – 1977	Scholengemeenschap Brokdele, Breukelen; docent Aardrijkskunde
1978 – 1980	Rijnlands Lyceum, Sassenheim; docent Aardrijkskunde en leerlingenbegeleider
1980 – 2000	OSG De Rietlanden, Lelystad; docent Aardrijkskunde, geschiedenis, economie. Coördinator bovenbouw H/A, conrector met vrijwel alle portefeuilles, waarneming rector, extern overleg, o.m. verantwoordelijk voor 2e fase, personeel, facilitering, gebouw, financiën.
2000 – 2009	Rector Gemeentelijk Gymnasium Hilversum, bestuurstaken, interim karakter in eerste jaren, organisatie omgevormd, verzelfstandiging, grote bouwprojecten, school van noodlijdend naar excellente school begeleid.
2009 - heden	Adviseur bestuur Gemeentelijk Gymnasium Hilversum, interim divisiedirecteur over 6 scholen Havo/WVO LMC Rotterdam, Internationalisering Gemeentelijk Gymnasium en 2 scholen in Rotterdam, interim-directeur Veluws College, advies Veluwe Onderwijsgroep kwaliteitsimpuls, uitbouw relaties China.

Overig:

- Diverse visitaties voor NQA
- Coach rector en ondersteuning van één van de conrectoren Gemeentelijk Gymnasium Hilversum
- Implementatie Atheneum op de Havo voor Muziek en Dans
- Voorbereiding ondernemersleerlijn aan het Cosmicus College Rotterdam
- Voorbereiding gemeenschappelijk projectprogramma Mengzi Highschool Yunnan China en De Theater Havo/Atheneum Rotterdam.
- Voorjaar 2011 gedurende 4 maanden interim-directeur van een grote Havo/Atheneumschool.
- 2011-2012 interim-directeur Veluws College.

De heer dr. O.J.A.M. Severijnen - Nederlands

De heer Severijnen is ingezet vanwege zijn onderwijsdeskundigheid. Sinds 1992 werkt hij zowel aan de bachelor- als de masteropleiding tot leraar Nederlands bij Fontys Hogescholen te Tilburg. Hij is lid

van VELON en gecertificeerd lerarenopleider. Hij is door de AEA-gecertificeerd onderwijsassessor (Association for Educational Assessment – Europe). Hij is lid van het netwerk van coördinatoren van masteropleidingen Nederlands aan hogescholen. De heer Severijnen heeft als gecertificeerd assessor veel assessments afgenomen op het vo, mbo en hbo, de werkterreinen waar de afgestudeerden van de bachelor en de master werkzaam zijn. Voor deze visitatie heeft de heer Severijnen onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1989 Promotie tot doctor in de Letteren
1980 – 1983 Doctoraal Algemene Literatuurwetenschap, Kath. Universiteit Nijmegen
1976 – 1980 Kandidaats Nederlands, Kath. Universiteit Nijmegen

Werkervaring:

1992 – heden Fontys Lerarenopleiding Tilburg
1983 – 1992 Katholieke Universiteit Nijmegen

Publicaties:

Basisboek Communiceren, Utrecht: ThiemeMeulenhoff 2008 (herziene en uitgebreide druk; in samenwerking met Mart Bakker en Nicoline Pas)

De heer drs. S.J.P. Hartog - Engels

De heer Hartog is ingezet vanwege zijn onderwijsdeskundigheid op het gebied van Engels. Hij is sinds 2000 werkzaam als vakdidacticus Engels aan de eerstegraadslerarenopleiding van de Rijksuniversiteit Groningen, alsmede aan de eerstegraads hbo master deeltijd (avond) opleiding voor het vak Engels. Hij geeft regelmatig workshops op congressen Engels. Sinds 1994 heeft hij meegeschreven aan de leergang *Stepping Stones*, een leergang voor het vak Engels, voornamelijk voor de bovenbouw havo/vwo. Voor deze visitatie heeft de heer Hartog onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1999 Doctoraalexamen Engels UvA (Amsterdam)
1971 – 1980 LO Engels / MO-A Engels (Leeuwarden) / MO-B Engels (Groningen)
1967 – 1971 PABO (Sneek)
1962 – 1967 H.B.S.-A (Sneek)

Werkervaring:

2000 – 2012 Vakdidacticus Engels / Lerarenopleiding aan de RuG (Rijksuniversiteit Groningen), eerst geheten UCLO, daarna UOCG, nu eerstegraads lerarenopleiding RuG
1991 – 2001 Kaderdocent / Vakconsulent CPS (Hoevelaken / Amersfoort) in het kader van de introductie en implementatie van de Basisvorming en de Tweede Fase
1980 – 2000 Docent Engels HAVO en VWO: Bogerman College Sneek
1971 – 1980 Docent Engels / Nederlands / Geschiedenis aan het VMBO: MAVO, LTS, LEAO (Sneek, Bolsward, Leeuwarden)

De heer drs. L.J.M. Kuijk - Wiskunde

De heer Kuijk is ingezet vanwege zijn onderwijsdeskundigheid, domeindeskundigheid en auditdeskundigheid. Hij beschikt over onderwijsdeskundigheid als docent en als hoofddocent wiskunde en als lid van het managementteam en teamleider van Fontys Lerarenopleiding Tilburg en als manager onderwijs van de Eindhoven School of Education. De heer Kuijk heeft auditdeskundigheid opgedaan tijdens het verkrijgen van de accreditatie van de lerarenopleidingen 1e graad van FLOT als “master of Education” in 2006. Hij was lid van de ontwikkelgroep en accreditatieprojectgroep ten behoeve van de accreditatie van de nieuwe opleiding MSc in Science Education and Communication, een w.o. master die in 2008 in samenwerking met de andere twee TU's is gestart. In 2009 was hij mede opsteller van de accreditatieaanvraag voor de universitaire educatieve minor. De heer Kuijk heeft ervaring met visiteren voor NQA. Voor deze visitatie heeft hij onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1956-1962 Gymnasium β, Titus Brandsma Lyceum Oss
- 1962-1968 doctoraal diploma wiskunde, lesbevoegdheid 1e graad in wiskunde, Kath.Universiteit Nijmegen
- 1989-1996 deelname aan managementtrainingen in het kader van managementontwikkeling van de Katholieke Leergangen c.q. Fontys Hogescholen

Werkervaring:

- 1967-1973 leraar wiskunde havo/vwo
Vanaf 1969 tevens docent bij landelijke in-service-trainingen voor wiskundeleraren.
- 1972-1979 docent lerarenopleiding van de Katholieke Leergangen-Tilburg: Moller-instituut.
1973-1980 Lid plaatselijk schoolbestuur OMO Deurne-Asten, portefeuille onderwijsbeleid en personeel.
- 1979 -1986 hoofddocent wiskunde/voltijdopleidingen van de Katholieke Lerarenopleiding Sittard.
1981-1987 Voorzitter Nationale Commissie voor nascholing van wiskundeleraren
1982-1984 Voorzitter redactie tijdschrift “Pythagoras”, wiskunde voor jongeren
- 1986-1994 hoofddocent wiskunde Hogeschool Katholieke Leergangen Tilburg / Faculteit Educatieve Opleidingen, voltijd- en deeltijdopleidingen, 2e graad en 1e graad (voorheen nlo, mo-a en mo-b). Manager van de vakgroep wiskunde.
- 1994- 1997 clustervoorzitter van het cluster bètavakken van de FEO (Faculteit Educatieve Opleidingen) van de KL (wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, verzorging/huishoudkunde)
- 1997-1999 unit manager, Bèta opleidingen Faculteit Educatie van Fontys Hogescholen.
- 2000- 2002 lid managementteam Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) portefeuille primair proces, voor 0.8 weektaak (o.a. aansturing coördinator kwaliteitszorg). De resterende 0.2 weektaak wordt ingevuld als docent bij de afdeling Wiskunde/Informatica.
- 2002-2004 na de reorganisatie van de FLOT (weer) teamleider vakteam bèta.
- 2004-2007 teamleider van het team Natuurkunde-Scheikunde-Techniek van de FLOT. Als lid van het MT ook belast met diverse taken op instituutsniveau.
- 2007-2009 manager onderwijs van de Eindhoven School of Education aan de Technische Universiteit Eindhoven (universitaire lerarenopleidingen wiskunde, natuurkunde, scheikunde, informatica), gedetacheerd vanuit Fontys Lerarenopleiding Tilburg.

Overig:

- Van april 2009 tot december 2011 betrokken bij het project FORPES als 2nd tier expert voor curriculum lerarenopleidingen bètavakken, meer bijzonder de masteropleidingen met speciale aandacht voor wiskunde. FORPES is een project van de Universidade Pedagogica (UP) in Mozambique, gesubsidieerd door NUFFIC met Fontys Hogescholen als uitvoerder van Nederlandse zijde. Doelstelling in het kort is: verbetering van de lerarenopleidingen van de UP, op de gebieden – Onderwijsinhoud en curriculumstructuur, – verhogen van de deskundigheid van de docenten, zorgen voor goede materiële voorzieningen (laboratoria bijvoorbeeld).
- Vanaf januari 2011 betrokken bij een project dat werkt aan verbetering van curriculum en deskundigheid van de opleiders van het CPI (Christelijk Pedagogisch Instituut) te Paramaribo, Suriname. CPI is een opleiding voor onderwijzers kleuter- en lagere school. De werkzaamheden bestaan uit het meewerken aan de vernieuwing van het curriculum met het oog op een accreditatie voor bachelor hbo niveau in algemene zin en verder speciaal de training van nieuwe opleiders voor het domein rekenen/wiskunde.

Mevrouw dr. ir. H.C. Kneppers – Algemene Economie

Mevrouw Kneppers is ingezet als panellid vanwege haar onderwijsdeskundigheid en haar domeindeskundigheid op het gebied van economieonderwijs. Zij heeft een uitgebreide werkervaring als docente op lerarenopleidingen. Momenteel werkt zij als onderzoeker, waarbij het onderzoek zich richt op de ontwikkeling van de vakdidactiek voor het vak Economie in het bijzonder in het voortgezet onderwijs. Daarnaast heeft zij talloze publicaties in haar vakgebied vakdidactiek economie op haar naam staan. Mevrouw Kneppers heeft ervaring met visiteren voor NQA. Voor deze visitatie is mevrouw Kneppers individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2002 – 2007	promotieonderzoek
1990 – 1992	ILO bevoegdheid Bedrijfseconomie
1987 – 1990	Erasmus Universiteit Economie en Wageningen Universiteit; afgestudeerd in vrije studierichting: Economie van de huishoudelijke sector
1974 – 1975	Opleiding akte J
1962 – 1966	Opleiding Middelbare Akte N.O. akte NXVII
1961 – 1962	Opleiding akte Ngij
1957 – 1960	Opleiding akte NXII
1957	Voortgezet onderwijs

Werkervaring:

2007 – heden	Onderzoek; scholing leraren, projecten, colleges onderzoek
2002 – 2007	Interfacultaire Lerarenopleidingen (ILO) - UvA; promotieonderzoek; promotie 2007
1997 – 2004	Instituut voor de Lerarenopleiding; vakdidactiek economie
1995 – 2002	Centrum van Nascholing Amsterdam; nascholing leraren voortgezet onderwijs maatschappijvakken
1989 – 2002	Lerarenopleiding Economie; algemene economie, bedrijfseconomie en vakdidactiek economie
1975 – 1989	Lerarenopleiding Huishoudkunde; huishoudkunde en vakdidactiek
1966 – 1975	Leraressenopleiding akte NXII; huishoudkunde en vakdidactiek
1960 – 1966	Lager- en middelbaar beroepsonderwijs: huishoudkunde en gymnastiek

Diversen:

- Medewerker Expertisecentrum Economie en Handel: onderzoek en publicatie
- Redactielid Factor D, Kwartaalblad voor de Didactiek van het Economie Onderwijs
- Penningmeester Natuur Fotografen Gilde

Publicaties:

- Dieteren, N.M.A., Heurter, J.W., Hinloopen, J., Kneppers, H.C., Schuppen, J.W., Voorend, P.H. & Welp, E.J.M. (2007). Examenprogramma economie voor havo en vwo een nadere uitwerking van onderdelen van het advies van de Tweede Commissie Teulings. Utrecht: Cevo.
- Kneppers, H.C. (2007). Helpt het uitvoeren van klaslokaalexperimenten voor het begrijpen van micro-economische principes? Factor D, Kwartaalblad voor het economie-onderwijs en zijn didactiek, 25(3), 14-15.
- Kneppers, H.C. (2007). Het leren van het vak economie en het Model of Domain Learning. Factor D, Kwartaalblad voor het economie-onderwijs en zijn didactiek, 25(3), 8-9.
- Kneppers, H.C. (2007). Reactie op bespreking promotieonderzoek. Factor D, Kwartaalblad voor het economie-onderwijs en zijn didactiek, 25(1), 3-5.
- Kneppers, H.C. (2007, maart 29). Leren voor transfer. Een empirisch onderzoek naar de concept- en contextbenadering in het economieonderwijs. UvA Universiteit van Amsterdam (165 pag.) (Amsterdam). Prom./coprom.: B.H.A.M. van Hout-Wolters, dr. C.A.M. van Boxtel & dr. M. Elshout-Mohr.
- Kneppers, H.C., Boxtel, C.A.M. van & Hout-Wolters, B.H.A.M. van (2007). The road to transfer: a concept - and a context approach in the secondary school subject of Economics. In B. Csapó & C. Csíkos (Eds.), Developing potentials for learning. Abstracts. 12th Biennial conference for research on learning and instruction, Budapest, Hungary, August 28-September 1, 2007. Budapest (H): Szeged: Juhász Nyomda Szolgáltató Kft.
- Kneppers, H.C., Elshout-Mohr, M., Boxtel, C.A.M. van & Hout-Wolters, B.H.A.M. van (2007). Conceptual learning in relation to near and far transfer in the secondary school subject of economics. European Journal of Psychology of Education, XXII(2), 115-129.
- Kneppers, L., Boxtel, C. van en Hout-Wolters, B. van (2009). De weg naar transfer: een concept- en contextbenadering voor het vak economie in het voortgezet onderwijs, Pedagogische Studiën, 86 (1), 41-61.
- Veel artikelen in Factor D.

Mevrouw M.J.L. Kieft - studentlid

Mevrouw Kieft is ingezet als studentlid. Zij volgt de hbo master lerarenopleiding Nederlands aan de NHL te Groningen, waar zij voorzitter is van de opleidingscommissie NHL Masters. Naast onderstaande opleidingen heeft zij verschillende cursussen, trainingen, workshops en nascholingsbijeenkomsten op divers terrein gevolgd, waarvan de meeste betrekking hebben op onderwijs, counseling, onderwijsontwikkeling, coaching en trainerschap, talen, informatica. Mevrouw Kieft is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Kieft aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2010 – heden Master Nederlands NHL Groningen (afroding begin 2013)
2005 – 2006 Post-HBO-opleiding tot Beroepscoach bij Alba-Academie, Amsterdam
1986 – 1990 Lerarenopleiding Nederlands via Samenwerkingsverband VL-VU Amsterdam en Hogeschool Holland Diemen, tweedegraads bevoegd
1978 – 1980 Tolk/vertaler Engels
1976 – 1978 HAVO
1972 – 1976 MAVO

Werkervaring:

- Per 1-9-2012 docent Literatuur NHL te Leeuwarden (lerarenopleiding hbo bachelor Nederlands)
2009 – heden docent Nederlands vmbo (basis/kader onder- en bovenbouw), onder- en bovenbouw havo, atheneum en gymnasium op RSG Magister Alvinus te Sneek); coach en trainer bij Pompeblêd-Academie
2006 – heden zelfstandig coach en trainer voor onderwijs, bedrijven en politiek (van 1-10-2008 - 1-9-2009 fulltime); zie ook www.kieftcoaching.nl
2005 – 2008 docente Nederlands (onder- en bovenbouw havo/atheneum/gymnasium), mentor en schoolopleider op scholengemeenschap Atlas, locatie OSG West-Friesland te Hoorn
2003 – 2005 commissielid Welzijn, Kunst/Cultuur, Onderwijs en Volksgezondheid in de gemeente Hoorn; coördinator kandidatencommissie raadsverkiezingen GroenLinks.
1992 – 2005 docente Nederlands op scholengemeenschap Tabor, locatie Werenfridus in Hoorn. Naast lesgeven (onder- en bovenbouw havo/atheneum/gymnasium): mentoraat, stagebegeleiding, docentencoach, actief in commissie onderwijsontwikkeling, intervisiebegeleider. Diverse schoolprojecten (mede-) georganiseerd.
1990 – 1992 docente Nederlands en NT2 op scholengemeenschap Berlage in Amsterdam (tegenwoordig Espritcollege); naast lesgeven actief in leerlingbegeleiding en organisatie schoolreizen
1988 – 1990 docente Nederlands op avondopleiding VO Cornelis Drebbelcollege in Alkmaar (tegenwoordig Horizoncollege)
1987 – 1990 journaliste en stagebegeleidster bij Verenigde Noord-Hollandse Dagbladen te Alkmaar
1984 – 1987 personeelsfunctionaris (Melkunie Holland)
1980 – 1984 vertaalster (Engels-Nederlands, kinderboeken en stripverhalen)
1978 – 1980 grafisch vormgeefster

De heer drs. L.S. van der Veen - NQA-auditor

De heer Van der Veen is ingezet als NQA-auditor. De heer Van der Veen heeft vele jaren ervaring met visiteren in het hoger onderwijs en heeft auditdeskundigheid op grond van deze werkervaring en op grond van auditcursussen gevolgd bij Lloyd's. De heer Van der Veen heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

- 1971 – 1980 Sociale Wetenschappen, doctoraal Andragogie, Rijksuniversiteit Groningen
1993 – 1997 Filosofie, Universiteit Utrecht

Cursussen:

- 1988 – 2003 Diverse opleidingen en cursussen op het gebied van onderwijs, auditing, management en organisatie, informatica.

Werkervaring:

1976 – 1977	RUG: studentassistent Pedagogische en Andragogische Wetenschappen
1978 – 1979	RUG: studentassistent Interdisciplinaire Onderwijskunde
1979 – 1980	Gemeente Hoevelaken: beleidsmedewerker
1980 – 1983	Provincie Zeeland: projectleider provinciaal samenwerkingsproject kunstzinnige vorming en amateuristische kunstbeoefening
1983 – 1985	Landelijk Ondersteuningsinstituut Kunstzinnige Vorming: projectmedewerker PABO
1986 – 1990	Zeeuws Steunpunt Volwasseneneducatie: adviseur educatie en organisatie
1991 – 1994	Regionaal Educatief Centrum Zeeuwsch-Vlaanderen: adviseur educatie en organisatie
1995 – 1997	Regionaal Opleidingencentrum Westerschelde: stafmedewerker
2000 – 2003	HBO-raad: beleidsmedewerker kwaliteitszorg
2004 – heden	NQA: auditor, adviseur

De heer drs. J.G. Betkó - NQA-auditor

De heer Betkó is ingezet als NQA-auditor. In zijn functie als bestuurslid van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) heeft hij ervaring opgedaan met verschillende aspecten van het hoger onderwijs, zoals bekostiging, accreditatie, medezeggenschap en excellentie. Hij is in die hoedanigheid betrokken geweest bij de totstandkoming van het nieuwe accreditatiestelsel. In de beoordelingscommissies “Studiekeuzegesprekken – wat werkt?” heeft hij tweemaal een subsidie van OCW helpen verdelen onder hogescholen en universiteiten die willen experimenteren met studiekeuzegesprekken. De heer Betkó is ingewerkt in de werkwijze van NQA en heeft ervaring met meerdere visitaties. In 2010 heeft hij deelgenomen aan de training van de NVAO en hij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding

1999 – 2007	Geschiedenis, Radboud Universiteit
-------------	------------------------------------

Werkervaring

2009 – heden	Netherlands Quality Agency: auditor
2008 – 2009	Lid beoordelingscommissie “studiekeuzegesprekken – wat werkt?” (deel I en II, onder begeleiding van SURF)
2007 – 2009	Landelijke Studenten Vakbond: bestuurslid.

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1: dinsdag 27 november 2012

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers (maximaal 6 à 8)
09.45 – 10.00	Ontvangst	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. drs. A.P.M. (Ans) Gielen Directeur HAN Masterprogramma's
10.00 – 16.00	Vorbereiding en materiaalbestudering <ul style="list-style-type: none"> - Studiemateriaal (zie protocol) - Studentmateriaal (zie protocol) - Alle door NQA en de opleiding geselecteerde afstudeerproducten 	Panel
12.30 – 13.30	Lunch	
13.30 – 14.00 <i>(Panel panel splitst zich op)</i>	Spreekuur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Twee leden van het panel ▪ Mw. drs. A.P.M. (Ans) Gielen ▪ Dhr. drs. G. (Fred) Muijrs
	Rondleiding	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Twee leden van het panel
16.00 – 17.00	Blok Inhoud I: afstuderen (theses) Over de door de opleidingen geselecteerde 4 theses: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wiskunde: alumnus R. Janssen ▪ Economie: alumnus R. Van der Molen ▪ Nederlands: alumnus J. Muurmans ▪ Engels: alumnus Y. Tijssen 	<u>Examinatoren Wiskunde:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. G. (Fred) Muijrs ▪ Mw. drs. J. (Janneke) van der Steen <u>Examinatoren Economie:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. H. (Huub) Braam <u>Examinator Nederlands:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. drs. J. (Janneke) van der Steen <u>Examinatoren Engels:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. M. (Martijn) Peters ▪ Dhr. drs. J. (Johan) Graus
17.15 – 18.15	Blok Inhoud I: afstuderen (portfolio's) Over de door de opleidingen geselecteerde 4 portfolio's <i>Nederlands, Engels, Wiskunde en Economie</i> <i>2 parallele gesprekken (panel splitst zich op):</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Nederlands en Engels</i> - <i>Wiskunde en Economie</i> 	<u>Examinatoren / schoolbegeleider Wiskunde:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. G. (Fred) Muijrs ▪ Dhr. drs. J. (Jos) Slapak <u>Examinatoren / schoolbegeleider Economie:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. R. (Roel) Grol ▪ Ir. J.C.B. (Jolanda) Suijker MSc <u>Examinatoren / schoolbegeleider Nederlands:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. H. (Hans) Wegman ▪ Dhr. drs. J. (Jeroen) Gronheid ▪ Schoolbegeleider: Mw. drs. M. (Marianne) Stienen <u>Examinatoren / schoolbegeleider Engels:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. J. (Johan) Graus ▪ Dhr. drs. J (Jan) Linders ▪ Schoolbegeleider: Dhr. drs. K. (Koos) Brederode

Dag 2: woensdag 28 november 2012

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
08.30 – 9.00	Vorbereiding panel	Panel
09.00 – 10.00	Blok Inhoud II: afstudeerfase Nederlands Engels Wiskunde Economie	Alumni Wiskunde: ▪ Dhr. R. (Richard) Janssen MEd ▪ Dhr. F. (Frans) van der Linden MEd 3 ^e jaars student Wiskunde: ▪ Dhr. Ing. A. (Ad) Rijkers
		Alumnus Economie: ▪ Dhr. R. (Reinout) van der Molen MEd 3 ^e jaars student Algemene Economie: ▪ Dhr. J.F.W.E. (Jan) Buijnink
		Alumnus Nederlands: ▪ Mw. J. (Jeanette) Muurmans MEd 3 ^e jaars student Nederlands: ▪ Mw. R. (Roelanda) Wiebing
		Alumni Engels: ▪ Mw. R. (Rosalien) Stevens-Hakfoort MEd ▪ Mw. drs. Y. (Yvette) Tijssen MEd
		3 ^e jaars student Engels: ▪ Mw. J. (Jackie) Strijker
10.15 – 11.15	Blok Inhoud III: studenten jaar 1 en 2 Inhoudelijke bespreking van de onderwijsleeromgeving <i>Nederlands, Engels, Wiskunde en Economie</i> .	1 ^e en 2 ^e jaars studenten Wiskunde ▪ Dhr.J. (Jaap) de Groot (jaar 2) ▪ Mw. C. (Charlotte) Coumans (jaar 1) ▪ Dhr. P. (Pieter) Fransen (jaar 1)
		1 ^e en 2 ^e jaars studenten Algemene Economie: ▪ Dhr. R. (Rik) Dirks (jaar 2) ▪ Dhr Y. (Yusuf) Kocayörük (jaar 1)
		1 ^e en 2 ^e jaars studenten Nederlands: ▪ Mw. M. (Marjan) Jongejeugd (jaar 2) ▪ Mw. A. (Annemie) Lemmens (jaar 2) ▪ Dhr. M. (Mark) van Leersum (jaar 2) ▪ Dhr. J. (Jimmy) van Rijt (jaar 1) ▪ Mw. J. (Janina) Zochowski (jaar 1)
		1 ^e en 2 ^e jaars studenten Engels: ▪ Dhr. E. (Erik) Middel (jaar 1) ▪ Dhr. Th. (Theo) Rentenaar (jaar 2)

11.30 – 12.30	Gesprek docenten Inhoudelijke bespreking van de onderwijsleeromgeving (vakinhoud en vakdidactiek). <i>2 parallelle gesprekken (panel splitst zich op):</i> - docenten Nederlands en Engels - docenten Wiskunde en Economie	Docenten Wiskunde: ▪ Dhr. dr. G. (Gé) Groenewegen ▪ Dhr. dr. P. (Paul) Wolters
		Docenten Algemene Economie: ▪ Dhr. W. C. J. (Willem) Houtappels ▪ Ir. J.C.B. (Jolanda) Suijker MSc ▪ Dhr. J. Trimpe
		Docenten Nederlands: ▪ Dhr. dr. H. (Herman) Giesbers ▪ Dhr. T. (Tom) Voermans ▪ Dhr. M. (Martijn) Wijngaards MA ▪ Dhr. Drs. H. (Hans) Wegman
		Docenten Engels: ▪ Mw. drs. M. (Manon) Reiber ▪ Dhr. dr. A. (Adri) Elsen
12.30 – 13.30	Lunch	Panel
13.30 – 14.15	Gesprek opleidingsmanagement	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. G. (Fred) Muijers (Wiskunde) ▪ Dhr. drs. A. (Arjen) Speekenbrink Msc (Nederlands) ▪ Ir. J.C.B. (Jolanda) Suijker MSc Algemene Economie ▪ Dhr. drs. J. (Johan) Graus (Engels) ▪ Mw. drs. A.P.M. (Ans) Gielen (Directie)
14.30 – 15.15	Blok borging - examencommissies - opleidingscommissies	Examencommissie ▪ Dhr. drs. J. (Jeroen) Gronheid Voorzitter ▪ Mw. dr. M. (Marijke) Kral ; Lid
		Opleidingscommissie ▪ Dhr. W. (Willem) Houtappels Voorzitter ▪ Mw. S. (Stefanie) Leunissen Student Lid
15.30 – 16.00	Lectoren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mw. dr. M. (Marijke) Kral Lector Leren met ICT 1^e lector van het Onderzoekseenheid <i>Kwaliteit van Leren</i> Faculteit Educatie ▪ Mw. drs. D. (Dana) Uerz Lid Onderzoeksgroep
16.00 – 17.30	Intern paneloverleg	Panel
17.30 – 18.00	Tweede gesprek management en afsluiting	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dhr. drs. G. (Fred) Muijers (Wiskunde) ▪ Dhr. drs. A. (Arjen) Speekenbrink Msc (Nederlands) ▪ Ir. J.C.B. (Jolanda) Suijker MSc Algemene Economie ▪ Dhr. drs. J. (Johan) Graus (Engels) ▪ Mw. drs. A.P.M. (Ans) Gielen (Directie)

Gegevens gespreksdeelnemers

Deelnemers vanuit de Directie HMP en de centrale HMP-borgingscommissies

Naam	Functie
Mw. drs. A.P.M. (Ans) Gielen	Directeur HAN Masterprogramma's
Dhr. drs. J. (Jeroen) Gronheid	Voorzitter Examencommissie
Mw. dr. M. (Marijke) Kral	Lid Examencommissie Lector
Dhr. W. (Willem) Houtappels	Voorzitter Opleidingscommissie
Mw. S. (Stefanie) Leunissen	Student Lid Opleidingscommissie

Deelnemers vanuit de Master Leraar Wiskunde

Naam	Functie
Dhr. drs. G. (Fred) Muijers	Mastercoördinator Examinator alumnus R. Janssen Onderzoeksbegeleider alumnus R. Janssen Docent
Dhr. drs. J. (Jos) Slapak	Extern examiner
Dhr. R. (Richard) Janssen MEd	Alumnus
Dhr. F. (Frans) van der Linden MEd	Alumnus
Dhr. A. (Ad) Rijkers	Student jaar 3
Dhr. J. (Jaap) de Groot	Student jaar 2
Mw. C. (Charlotte) Coumans	Student jaar 1
Dhr. P. (Pieter) Fransen	Student jaar 1
Dhr. dr. G. (Gé) Groenewegen	Docent
Dhr. dr. P. (Paul) Wolters	Docent

Deelnemers vanuit de Master Leraar Engels

Naam	Functie
Dhr. drs. J. (Johan) Graus	Mastercoördinator Onderzoeksbegeleider alumnus Y. Tijssen Examinator alumnus Y. Tijssen Docent
Dhr. drs. M. (Martijn) Peters	Onderzoeksbegeleider alumnus Y. Tijssen
Dhr. drs. J. (Jeroen) Gronheid	Examinator alumnus Y. Tijssen en alumnus Muurmans (Master Nederlands) Voorzitter Examencommissie Docent
Dhr. drs. J (Jan) Linders	Examinator alumnus Y. Tijssen
Dhr. drs. K. (Koos) Brederode	Schoolbegeleider Examinator alumnus Y. Tijssen
Mw. R. (Rosalien) Stevens-Hakfoort	Alumnus
Mw. drs. Y. (Yvette) Tijssen MEd	Alumnus
Mw. J. (Jackie) Strijker	Student jaar 3
Dhr. E. (Erik) Middel	Student jaar 1
Dhr. Th. (Theo) Rentenaar	Student jaar 2
Mw. drs. M. (Manon) Reiber	Docent
Dhr. dr. A. (Adri) Elsen	Docent

Deelnemers vanuit Master Leraar Algemene Economie

Naam	Functie
Ir. J.C.B. (Jolanda) Suijker MSc	Mastercoördinator Examinator alumnus R. van der Molen Docent
Dhr. drs. H. (Huib) Braam	Examinator alumnus R. van der Molen
Dhr. drs. R. (Roel) Grol	Examinator alumnus R. van der Molen
Dhr. R. (Rudi) Spigt	Schoolbegeleider alumnus R. van der Molen
Dhr. R. (Reinout) van der Molen MEd	Alumnus
Dhr. J.F.W.E. (Jan) Buijnink	Student jaar 3
Dhr. R. (Rik) Dirks	Student jaar 2
Dhr. Y. (Yusuf) Kocayörük	Student jaar 1
Dhr. W. C. J. (Willem) Houtappels	Docent
Dhr. J (Jos) Trimpe	Docent
Mw. A. J.M. (Angélique) Vermeulen	Student / Lid Opleidingscommissie

Deelnemers vanuit Master Leraar Nederlands

Naam	Functie
Dhr. drs. A. (Arjen) Speekenbrink Msc	Mastercoördinator Examinator Docent
Dhr. Drs. H. (Hans) Wegman	Docent
Mw. J. (Jeanette) Muurmans MEd	Alumnus
Mw. R. (Roelanda) Wiebing	Student jaar 3
Dhr. M. (Mark) van Leersum	Student jaar 2
Mw. A. (Annemie) Lemmens	Student jaar 2
Dhr. J. (Jimmy) van Rijt	Student jaar 1
Mw. J. (Janina) Zochowski	Student jaar 1
Dhr. dr. H. (Herman) Giesbers	Docent
Dhr. T. (Tom) Voermans	Docent
Dhr. (Martijn) Wijngaards MA	Docent
Mw. drs. M. (Marianne) Stienen	Schoolbegeleider (van alumnus Muurmans)

Deelnemers vanuit de Onderzoekseenheid Kwaliteit van Leren van de Faculteit Educatie

Naam	Functie
Mw. dr. M. (Marijke) Kral	Lector Leren met ICT 1 ^e lector van het Onderzoekseenheid Kwaliteit van Leren Faculteit Educatie
Mw. drs. D. (Dana) Uerz	Lid Onderzoeksgroep
Dhr. drs. M. (Martijn) Peters	Lid Onderzoeksgroep/Examinator Engels
Dhr. drs. H. (Huib) Braam	Lid Onderzoeksgroep/Examinator Economie
Mw. drs. J. (Janneke) van der Steen	Lid Onderzoeksgroep/Examinator Nederlands en Wiskunde

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Overzicht van verzonden documenten Educatieve Masters aan de NQA ten behoeve van de visitatie d.d. 27 en 28 november 2012

Inhoud postpakket

- Kritische Reflectiedocument Master Leraar Algemene Economie (6 exemplaren)
- Kritische Reflectiedocument Master Leraar Engels (6 exemplaren)
- Kritische Reflectiedocument Master Leraar Nederlands (6 exemplaren)
- Kritische Reflectiedocument Master Leraar Wiskunde (6 exemplaren)

- Portfolio's alumni Algemene Economie, inclusief beoordelingsformulieren
 - Ivo Ariaans
 - Erik Jongmans
 - Reinout van der Molen
 - Carlijn Smits

Inhoud documentenmap Algemeen

- 2012-08-28 Ag. 4a Opdrachtformulering onderwijsvisie v2
- 20120404 Nota toetsbeleid Masteropleidingen HAN
- Branding eindrapport G.J. Schuiling kleur 13_12
- HMP visiedocument kwaliteit en instroom vastgesteld door CvB
- OnderzoekslijnMaster_najaar 2012 vastgesteld
- Vastgesteld samenvatting en pva visiedocument

Inhoud documentenmap Master Leraar Algemene Economie

MLAE Beoordeling Masteronderzoek_Carlijn Smits
MLAE Beoordeling Masteronderzoek_Erik Jongmans
MLAE Beoordeling Masteronderzoek_Ivo Ariaans
MLAE Beoordeling Masteronderzoek_Reinout van der Molen
MLAE CV's_kwaliteitskaarten docenten 2012-2013
MLAE Informatiegids 2011-2012
MLAE Informatiegids 2012-2013
MLAE Masterthesis_Carlijn Smits
MLAE Masterthesis_Erik Jongmans
MLAE Masterthesis_Ivo Ariaans
MLAE Masterthesis_Reinout van der Molen
MLAE OS-OER 2011-2012
MLAE OS-OER 2012-2013
MLAE Overzichtslijst alumni
MLAE Professionaliseringshandleiding 2011-2012
MLAE Professionaliseringshandleiding 2012-2013
MLAE Toetsbeleid 2011-2012
MLAE Toetsbeleid 2012-2013

Inhoud documentenmap Master Leraar Engels

MLE Beoordelingsformulier Eindgesprek_Marian Leusink
MLE Beoordelingsformulier Eindgesprek_Rosalien Stevens
MLE Beoordelingsformulier Eindgesprek_Yvette Tijssen
MLE Beoordelingsformulier Masteronderzoek_Marian Leusink
MLE Beoordelingsformulier Masteronderzoek_Rosalien Stevens
MLE Beoordelingsformulier Masteronderzoek_Yvette Tijssen
MLE Bijlage 8 Uitspraakreader_Rosalien Stevens
MLE CV's docenten_kwaliteitskaarten
MLE Masterthesis_Marian Leusink
MLE Masterthesis_Rosalien Stevens
MLE Masterthesis_Yvette Tijssen
MLE OS-OER 2011-2012
MLE OS-OER 2011-2012
MLE Overzichtslijst alumni
MLE Portfolio_Marian Leusink
MLE Portfolio_Rosalien Stevens
MLE Portfolio_Yvette Tijssen
MLE Professionaliserings handleiding
MLE Studiegids 2011-2012
MLE Studiegids 2012-2013
MLE Toetsbeleid 2011-2012
MLE Toetsbeleid 2012-2013

Inhoud documentenmap Master Leraar Nederlands

Bewijsstuk G – LTM – literatuurgeschiedenis op de havo
Bijlage C – totaaloverzicht resultaten enquête V4 literatuur en boekkeuze
MLNE Beoordelingsformulier Eindgesprek_Claudia Gerritsen
MLNE Beoordelingsformulier Eindgesprek_Jeannette ter Steege
MLNE Beoordelingsformulier Eindgesprek_Laura Veenstra
MLNE Beoordelingsformulier Eindgesprek_Toine van Gaal
MLNE Beoordelingsformulier Masteronderzoek_Claudia Gerritsen
MLNE Beoordelingsformulier Masteronderzoek_Jeannette ter Steege
MLNE Beoordelingsformulier Masteronderzoek_Laura Veenstra
MLNE Beoordelingsformulier Masteronderzoek_Toine van Gaal
MLNE Bewijsstuk B – verslag Marjet ten Brummelhuis over mijn beroepscompetenties_Toine van Gaal
MLNE Bewijsstuk C – Individuele leerroute Anne_Toine van Gaal
MLNE Bewijsstuk D – Het neusje van de zalm_Toine van Gaal
MLNE Bewijsstuk E – E-mailconversatie met sectiegenoten en ouder_Toine van Gaal
MLNE Bewijsstuk F – Kunstzone mei 2009_Toine van Gaal
MLNE Bijlage B – Powerpoint bij boekkeuzeles1_Toine van Gaal
MLNE Bijlage B – Powerpoint bij boekkeuzeles 2_Toine van Gaal
MLNE CV's Docenten_kwaliteitskaarten
MLNE Masteronderzoek_Claudia Gerritsen
MLNE Masteronderzoek_Jeannette ter Steege
MLNE Masteronderzoek_Laura Veenstra
MLNE Masteronderzoek_Toine van Gaal
MLNE OS-OER 2011-2012

MLNE OS-OER 2012-2013
MLNE Overzichtslijst alumni
MLNE Portfolio_Claudia Gerritsen
MLNE Portfolio_Jeannette ter Steege
MLNE Portfolio_Laura Veenstra
MLNE Portfolio_Toine van Gaal
MLNE Professionaliseringshandleiding 2011-2012
MLNE Professionaliseringshandleiding 2012-2013
MLNE Studiegids 2011-2012
MLNE Toevoeging 1 Portfolio_Claudia Gerritsen
MLNE Toevoeging 2 Portfolio_Claudia Gerritsen
MLNE Toevoeging 3 Portfolio_Claudia Gerritsen
MLNE Bewijsstuk A – Enquêtes klassen 2010-2012_Toine van Gaal
MLNE Bijlage B – Powerpoint bij boekkeuzeles_Toine van Gaal
MLNE Bijlage B – Lessenserie_Toine van Gaal
MLNE Bijlage B – Powerpoint bij boekkeuzeles 6_Toine van Gaal

Inhoud documentenmap Master Leraar Wiskunde

MLW Aanvulling portfolio_R. Janssen
MLW Beoordelingsformulier Eindgesprek_F. vd Linden
MLW Beoordelingsformulier Eindgesprek_K. Ambrosius
MLW Beoordelingsformulier Eindgesprek_R. Janssen
MLW Beoordelingsformulier Masteronderzoek_F. vd Linden
MLW Beoordelingsformulier Masteronderzoek_K. Ambrosius
MLW Beoordelingsformulier Masteronderzoek_R. Janssen
MLW Bewijsstukken Portfolio_R. Janssen
MLW Bijlage Portfolio_R. Janssen
MLW Kwaliteitskaarten docenten
MLW Masteronderzoek_F. vd Linden
MLW Masteronderzoek_K. Ambrosius
MLW Masteronderzoek_R. Janssen
MLW OS-OER 2011-2012
MLW OS-OER 2012-2013
MLW Overzichtslijst alumni
MLW Portfolio_F. vd Linden
MLW Portfolio_K. Ambrosius
MLW Professionaliseringshandleiding_2012-2013
MLW Studiegids 2011-2012
MLW Studiegids 2012-2013
MLW Toetsbeleid 2011-2012
MLW Toetsbeleid 2012-2013

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Master Algemene Economie

- 988481
- 412666
- 412869
- 991342

Master Leraar Nederlands

- 200966537
- 10921152
- 401661
- 20417
- 461933
- 405696
- 12168595
- 76213
- 12950287
- 464209
- 11910247
- 00969537
- 472603
- 428441
- 407523
- 466223

Master Leraar Wiskunde

- 200968701
- 461611
- 012930250

Master Leraar Engels

- 466440
- 12900025
- 12168491

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de 4 geclusterde lerarenopleidingen:

Hbo-master Leraar Engels

Hbo-master Leraar Nederlands

Hbo-master Leraar Wiskunde

Hbo-master Leraar Algemene Economie

Instelling: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Visitatie datum: 27 november 2012

Ondergetekende: *A. P. M. Gielens*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *directeur HAN Masterprogramma's*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. P. M. Gielens', written over a horizontal line.

Datum: *1-11-2012*